

საქართველო

ეროვნული თავისუფლების გზით - პიროვნული თავისუფლების გზით
პიროვნული თავისუფლების გზით - პიროვნული თავისუფლების გზით
ეროვნული
ზიზღიერება

საზოგადოებრივი პოლიტიკური გაზეთი. გამომცემი: ოთხმთხიარობი

№ 5 (1751)

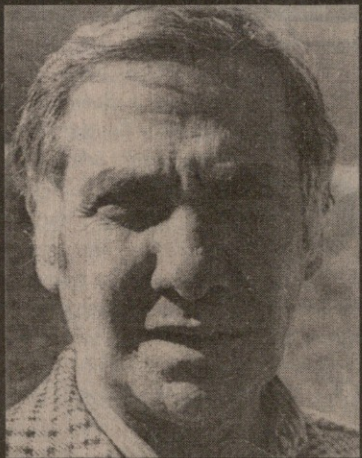
4-11 აპრილი 2000 წ.

ფასი 50 თეთრი

უჩანასტენი საუბარი ბატონ აჩატი ბაქრაძესთან

„დერეფნობა არ შეიძლება ერის მიზანი იყოს, მისი იდეალი გახდეს“...

მე-2 გვერდი

ჯადიმუხი ჰუკინი - ვინ
აჩის იგი, ვიცნობთ მას?
დეტალები პუტინის
ცხოვრებიდან.
მისი ხასიათი და
გარემოცვა

მე-3 გვერდი

ინტერვიუ

მამუკა ბოტბაძე:

შევხვედნის რეჟი-
მის გეგმის წი-
ლიტიკიდან
სწრაფ-
ნების გზით
ყნდის მოხ-
დეს...

მე-3 გვერდი

ინტერვიუ

ბასილესხური ქონვე-
სის საქართველოში

მე-6 გვერდი

ბოიკოტის მომხრეებს თავში უხტყამენ.

საზოგადოებრივ კარგად იცის, რომ 30-ზე მეტმა ოპოზიციურად განწყობილმა პარტიამ და მათთან
გაერთიანებულმა რამდენიმე საზოგადოებრივმა ორგანიზაციამ შექმნეს თავისუფლების და დემოკრატიის
ცენტრი, რომელიც ბოიკოტს უცხადებს არჩევნებს და შესაბამისი მიმართულებაც ავრცელებს მოსახლე-
ობაში.

დემოკრატიულ ქვეყანაში ყველა ადამიანს, მიუხედავად პოლიტიკურ ორგანიზაციის შეუძლია პქონდეს
თავისი აზრი ამა თუ იმ საკითხზე და თავისუფლად გამოხატოს იგი საჯაროდ, მასობრივი ინფორმა-
ციების საშუალებებით და შესაბამისად, მიმართოს მოსახლეობასაც. ასეთი ქმედება, თუ რა თქმა უნდა,
ძალადობისკენ მოწოდებას არ შეიცავს, კანონით დაშვებულია ცივილურ ქვეყნებში და გამინაკლისი
არც ჩვენ უნდა ვიყოთ, როგორც დემოკრატიულობის პრეტენზიის მქონე ქვეყანა.

სამწუხაროდ, მავანთ და მავანთ, პრეზიდენტობის ზოგიერთი კანდიდატის გულმხურვალე მხარდამ-
ჭერთ, ეს არ ესმით, ან არ უნდათ გაიგონ და ამიტომაც მათი მხრიდან რეაგირება ზოგჯერ მეტად
აგრესიულ ხასიათს იღებს. კერძოდ, ამასწინათ ერთ-ერთი რაიონის პოლიციამ დააკავა ზემოთ აღნიშ-
ნული ცენტრის წევრი და აქტივისტი როსტომ კუტალია, რომელიც ამ ცენტრის მიმართვას არიგებდა
მისახლეობაში, ხოლო მეორე დღეს შუადღისას, სახლიდან გამოსულ დეილა ცომაიას, ზვიად განმათ-
ავისუფლების პარტიის თავმჯდომარეს, ვიღაც უჩინარმა რაღაც საგანი ჩაარტყა თავში და ადგილზე
გათიშა.

ამ ორი ფაქტიდან გამომდინარე უნდა ვივარაუდოთ, რომ მოვლენები, არჩევნების მოახლოებასთან
დაკავშირებით, კიდევ უფრო გამწვავდება და ღმერთმა ქნას, მხოლოდ კვერცხებით, საღებავების გადა-
სხმით, ქვების სროლით გადავრჩეთ, თუმცა „ბოიკოტისტებს“, ვეჭვობ, ეს ვერ შეაშინებთ და თავის
იდეას ბოლომდე უერთგულდებიან.

არაბოიკოტისტებმა, ანუ ხელისუფლებისა თუ პრეზიდენტობის კანდიდატობაზე მათი ფავორიტის
მხარდამჭერებმა, ჩვენის აზრით, უმჯობესი იქნება ასეთი ქმედებები არ მიმართონ, ანუ დაანებონ თავი
კვერცხებისა და ქვების სროლას, რადგან მათი კანდიდატის წისქვილზე ეს წყალს ნამდვილად არ
დაასხამს და პირიქით კი შეიძლება მოხდეს.

ყოველ შემთხვევაში, ჩვენ ჩვენი ვთქვით და დანარჩენისა თქვენ იცით.

საქართველოს
პარტიის
ოქტა

მე-7 გვერდი

საქართველოს
პარტიის
ოქტა

მე-10 გვერდი

ქართველი და ებრაელი
მეგობრების მონატრება...

ელექტრონული ვერსია - <http://www.opentxt.org.ge/sakartvelc>

ერს ძნელბედობის დასაძლევად, ურთულესი ვითარებიდან თავის დასაღწევად, თავის გადასარჩენად და კეთილდღეობის მოსაპოვებლად, უწინარეს ყოვლისა, მოგეხსენებათ, ერთობა ესაჭიროება. ბავშვობიდანვე დაგვისწავლია აკაკის ბრძნული ნათქვამი – ერთობა ჩვენთვის ტახტია, მტრებისთვის სახრჩობელაო. ჩვენი სულიერი მოძღვარნიც (მხედველობაში მყვანან სასულიერო პირები) ხშირად შეგვაგონებენ: ძალა ერთობაშია. ერთობა – სიყვარულში. რა გვიშლის ხელს, თქვენი აზრით, ბატონო აკაკი, ვიყოთ ერთიანნი და გვიყვარდეს ერთმანეთი, თითოეული ცალ-ცალკე და ყველანი ერთად ვასრულებდეთ პატრიოტის უმთავრეს მცნებას: ჯერ საქართველო, მერე – მე?

მართალია, გვაწავლიდნენ. დღესაც ასწავლიან. მაგრამ სწავლებას მეორე მხარეც აქვს – ათვისება. ავითვისეთ კი ის, რასაც გვაწავლიდნენ? ჩაეწვდით მის არსს, თუ ვერა? სამწუხაროდ, ვერც ავითვისეთ და ვერც ჩაეწვდით. შეიძლება მექანიკურად გაეიზიკირეთ კიდევ, მაგრამ ეს არ კმარა. აკაკის დაღადის ჩვენი სული და გული არ შეუძრავს. აკაკის მოწოდება ქართველის არსებობის მიზანი არ გამხდარა. როგორც ვიყავით ფეტვის მარცვლებით დაფანტული, ისეთივე დავრჩით.

ვერცერთი ერი ვერ გაერთიანდება, თუ მას საერთო მიზანი, საერთო იდეალი არა აქვს. რა მიზანი აქვს დღეს ქართველ ხალხს, რა იდეალი? არავითარი. ქართველებმა საერთო ეროვნულ მიზნად მტრის მიერ დაპყრობილი ტერიტორიის /აფხაზეთი და შიდა ქართლი/ დაბრუნებაც კი ვერ ვაქციეთ. აფხაზეთისა და შიდა ქართლის ბედ-იბადალზე მარტო დევნილები წუხან. დანარჩენ საქართველოს კი ეს პრობლემა სრულებით არ აწუხებს. ყურსაც არ აბარებენ. ახლა კი არა, ომის დროსაც ასე იყო. როცა ქართველების უმცირესი ნაწილი სისხლს ღვრიდა, თავს წირავდა, უმრავლესობა /უდიდესი უმრავლესობა/ „გარხალა-ღოს“ დასძახოდა, ქეიფსა და ჭამა-სმაში ატარებდა დროს. სრულებით არ ადარდებდა ქვეყნისა და თანამოქმედთა მდგომარეობა. წლები გავიდა, რაც აფხაზეთი და შიდა ქართლი წარმოქმნილი გვაქვს. დაბრუნებას არავითარი პირი არ უჩანს. პირიქით, რაც დრო გადის, მით უფრო ქრება დაბრუნების იმედი. ეს ვითარება მთელი ერის წუხილის საგანი გახდა. სამაგიეროდ, სამაგიეროდ მთელი საქართველო იმით არის ატყეფილი, რომ აზიანების დერეფანი ვიქნებით. ყველა ამ დერეფანში გაივლის. გამგელ-გამომგლეხი ნასუფრალს გადმოგვიყრის და ერთი მაგრად გაგმდებით. ამის მეტზე არაფერზე არ არის ლაპარაკი. დერეფნობა არ შეიძლება ერის მიზანი იყოს, მისი იდეალი გახდეს. თუ ქართველის ოცნება ის არის, რომ მსოფლიოს ორღობე გახდეს, მაშინ საბოლოოდ დაღუპულა ჩვენი საქმე და ვე არის.

ისტორიულად ქართველ ხალხს ჰქონდა მისია – ყოფილიყო კავკასიის მეთაური და დაეცვა ქრისტიანობა კავკასიურ სივრცეში. მე-7 საუკუნიდან მოყოლებული მე-19 ასწლეულის დასაწყისამდე ქართველი ხალხი ასრულებდა ამ მისიას ისე, როგორც შეეძლო, ხან წარმატებით, ხან წარუმატებლად. მე-19 საუკუნეში რუსეთმა ჩამოართვა საქართველოს ეს მისია. კავკასიის მეთაურობაც მან იკისრა და ქრისტიანობის დაცვაც. ქართველი ხალხი დარჩა უმისიოდ, უმიზნოდ და უიდეალოდ. ეს იყო ყველაზე მძიმე, გამანადგურებელი შედეგი, რაც რუსეთის მიერ საქართველოს დაპყრობას მოჰყვა. უმიზნოდ, უიდეალოდ, უმისიოდ დარჩენილი ერი აღარ არის უკვე ერი. ქართველობა თავისთავს თვითონვე არ თვლის ერად და ხშირად ამას უბრალდოდ ვერც კი ამჩნევს. ორ სრულიად მარ-

ტივ მაგალითს მოვიტან ამის საბუთად. ახლახან თურქეთში საშინელი მიწისძვრა მოხდა. ის რაიონებიც დაზარალდა, სადაც ქართველები მოსახლეობენ. პრესაში, რადიო-ტელევიზიაში დაიწვეს ლაპარაკი – თურქი ქართველებიც შეეწირნენო მიწისძვრას, იმის მაგიერ, რომ ეთქვათ – თურქეთის ქართული მოსახლეობაც გახდაო სტიქიური უბედურების მსხვერპლი. რა ცნებაა, რა ტერმინია თურქი ქართველი? თუ თურქია, ქართველი როგორდა არის? თუ ქართველია, თურქი როგორდა არის? რატომ მოვიგონეთ ეს ყოველად გაუგებარი ცნება? იმიტომ რომ ქართველი, ცნობიერად თუ არაცნობიერად, თავის ხალხს ერად არ თვლის. მისთვის ქართველი რაღაც ეთნიკური ტერმინია, მაგრამ ვერ გარკვეულა,

უწინარეს ყოვლისა, ახალგაზრდობის სულიერ ფორმირებაზე?

სამოცდაათი წელიწადი არსებობდა საქართველოში ათეისტური საზოგადოება. 1921 წლის შემდეგ დაბადებული ყოველი ადამიანი საქართველოში ათეისტი იყო, მკაცრად ჩამოყალიბებული კომუნისტური ცნობიერებით. ეს იმას ნიშნავს, რომ სსრკ-ში მცხოვრები ხალხების ცნობიერებიდან რელიგიურობა სრულიად განდევნილი იყო. მერე მოუშადადებლად ვითარება შეიცვალა. კომუნიზმი დაემხო. კომუნისტური იდეოლოგია სასაცილო გახდა. აზრობრივ სიცარიელეში დარჩენილმა ხალხმა ისევ ეკლესიას მიაშურა. მაგრამ მიაშურა მექანიკურად, არაგააზრებულად, არაცნობიერად.

ქრისტიანობა ურთულესი და უდრმე-

იმრუშო. მრუშობა ახლა სრულებით აღარ გახლავთ სამარცხვინო საქმე. იგი ჩვეულებრივ პროფესიად არის მიჩნეული, თან სარფიან, შემოსავლიან პროფესიად. მთელ მსოფლიოში როსკიპები გამოდი-

ან რადიო-ტელევიზიით და იკვეხნიან თავიანთი საქმიანობით. როსკიპობას არ თვლიან ექიმობაზე, ინჟინრობაზე, აგრონომობაზე ნაკლებ ღირსეულ პროფესიად. თავსაც იწონებენ და სხვასაც აწონებენ. ვუყურებთ ამას და ჩვენც ისე გვინდა მოვიქცეთ, როგორც იქ, უცხოეთში, იქცევით, რადგან ცივილიზაციაში გვინდა ფეხის შედგმა. რაკი მრუშობა ცივილიზაციის ნიშნად ჩაითვადა, ჩვენც აღარ გვერცხვინება მისი.

სოლომის ცოდვა ერთ უდიდეს ცოდვად იყო მიჩნეული, სულ ცოტა ხნის წინათ, უშახბაზობა /ძველ თბილისში პომოსეკსუალისტს უშახბაზს ეძახდნენ/ ჩვენში ყველაზე სამარცხვინო რამ იყო. უშახბაზი საზოგადოებაში ადვილად ვერ გამოჩნდებოდა. ახლა მთელ მსოფლიოში პომოსეკსუალისტთა თანასწორეულებიანობისათვის გააფთრებული ბრძოლა მიმდინარეობს. ჩვენც ხომ ვერ ჩამოვრჩებით ცივილიზაციას და საქართველოშიც პედერასტობა სანაქებო საქმედ იქცა. დარცხვენის მაგიერ თავი ამაყად უჭირავთ და სხვებს დასცილიან, აბუზად იგდებენ. სულ მალე აღარავინ დაწერს „ტრისტან და იზოლდას“ ანდა „რომეო და ჯულიეტას“. უხვად დაიწერება „ტრისტან და ტრისტან“ ანდა „იზოლდა და იზოლდა“, „რომეო და რომეო“ ანდა „ჯულიეტა და ჯულიეტა“. მკითხველი თუ მაყურებელი ცრმელების ღვარღვრით მოკვდება იმის შემხედვარე, თუ როგორ ვერ იქორწინეს ორმა ტრისტანმა ანდა ორმა რომეომ. საზოგადოებაში, სადაც ვაჟი ვაჟობას კარგავს და ქალი – ქალობას, რელიგიური ზნეობრივი კატეგორიები ვერ იხეიმებს. როცა მთელ მსოფლიოში ტოტალური რღვევა მიმდინარეობს რელიგიური ზნეობრივი კატეგორიების, საქართველო მარტო ვერ მოახრხებს ზნეობრიობის შენარჩუნებას. ამის მოხერხებას რკინის ნებისყოფა და სიმტკიცე სჭირდება. დრომ გვიჩვენა, რომ ქართველს რკინის ნებისყოფა და სიმტკიცე კი არა, ცვილის ნებისყოფა და სიმტკიცე არ აღმოაჩნდა. თუ მსოფლიო გამოძებნის გზებს თავი დააღწიოს რელიგიური ზნეობრივი კატეგორიების რღვევას, მაშინ საქართველოც მოახერხებს რაღაცას. თუ მსოფლიომ ეს გზები ვერ გამოძებნა, ვერც საქართველო გადაურჩება უზნეობას.

რაიმე მოვლენის ანალიზისას საჭიროა სწორად შევფასოთ იგი, განვსაზღვროთ მისი არსი. მცდარი გამოსავალი დებულება, მცდარი დიაგნოზი ჩიხისაკენ მიმავალი გზაა. საქმე, უპირველეს ყოვლისა, ეხება ქვეყნის ახლანდელი პოლიტიკური მიმართულების სისტემის არსის სწორ გან-

უცანასხნელი საუბახი ბატონ აკაკი ბაქრაძესთან

რა შინაარსის. ამიტომ შეუძლია თქვას – თურქი ქართველი, რუსი ქართველი, გერმანელი ქართველი, და ა.შ. მალე განდება ცნებაც ზანგი ქართველი.

რაც უკვე მოგახსენეთ, იმისვე გამოვრება შეიძლება „თურქი მესხის“ მიმართაც. თან თავგამებებული ვამტიკებთ იმას, რომ მესხები ქართული ტომია, თან ყველა დოკუმენტში ვწერთ – „თურქი მესხები“. როცა გავაცნობიერებთ, რომ „თურქი მესხი“ აბსურდული ცნებაა, აღშფოთებული გავიძახით – ვინ მოიგონა ეს. როგორ შეიძლება „თურქი მესხი“ არსებობდეს. ეს მტრების შემოგდებული ტერმინია და ა.შ. „თურქი მესხი“ უცხოის არ მოუგონია, ისევე, როგორც „თურქი ქართველი“. ორივე ცნება ჩვენ, ქართველებმა, მოვიგონეთ, დავამკვიდრეთ, მას-მედიაში და დოკუმენტებში გზა გაუკაფეთ. რამდენი ათეული წელიწადია ვერ მივხვდით იმას, რომ „თურქი მესხის“ მაგიერ უნდა ეთქვათ – სამხრეთ საქართველოდან გადასახლებული მუსლიმი ქართველი. რატომ ვართ ჩვენ ყოველთვის წაგებული, როცა მტრებს ან მოკეთებებს ვეკამათებთ? იმიტომ, რომ ცნებებს მყარ შინაარსს ვერ ვანიჭებთ და სწორად ვერ ვხმარობთ. თუ ჩვენ „თურქი მესხის“ ძახილს თავს არ დავანებებთ, დედამიწის ზურგზე მესხებს ქართველებად არავინ ჩათვლის და არც მესხეთს მიიჩნევენ ქართულ ტერიტორიად. რაკი ჩვენ თვითონ ქართველები ვთვლით მესხებს თურქებად /ცნება „თურქი მესხი“ სხვას არაფერს ნიშნავს/, თურქეთი მესხეთის ტერიტორიასაც ადვილად მიითვისებს.

სხვას რომ თავი დავანებოთ, ეს ორი პაწია მაგალითი ნათლად ადასტურებს იმასაც, რომ ჩვენი ერთიანი ეროვნული ცნობიერება ბუნდოვანია, ჩამოუყალიბებელია. ის ხალხი ვერ გაერთიანდება, რომელსაც ერთიანი ეროვნული ცნობიერება ესოდენ ბუნდოვანი, ჩამოუყალიბებული და ქაოტური აქვს.

იმისათვის, რომ ქართველი ხალხი ერთიანი იყოს, აუცილებელია მიზანი, იდეალი, მისია, რისთვის არსებობს ქართული სახელმწიფო? სანამ ეს არ გაკეთებულია, ვერავითარი მოწოდება ქართველობას ვერ გააერთიანებს.

საბჭოური ხელისუფლება ავიწროვებდა, დევნიდა ეკლესიას. ვითარება ძირეულად შეიცვალა. ხელისუფლება ხელს უწყობს საეკლესიო მოღვაწეობის გაშლას, ქრისტიანული სარწმუნოება თითქოს აღორძინების გზას აღგას. და მაინც, ჩვენი სინამდვილის შემხედვარე, ალბათ, ვერ ვიტყვი, საზოგადოებაში ქრისტიანული ზნეობა მკვიდრდება. რისი ბრალია, თქვენი აზრით, ეკლესია რომ ჯეროვან ზეგავლენას ვერ ახდენს ხალხზე,

სი მოძღვრება. მისი წვდომა იოლად შეუძლებელია. გუშინდელი ათეისტი ხელის ერთი დაკერით ქრისტიანი ვერ გახდება. ამას დიდი დრო უნდა. მხოლოდ ეკლესიაში სიარულით, პირველის გარდასახვით, ხატების კოცნით ადამიანი ქრისტიანი ვერ გახდება. ქრისტიანად გახდომა მაშინ შეიძლება, როცა ეს მოძღვრება ადამიანის სულის უფსკრულში შეაღწევს. ისტორიულადაც ასე იყო: პირველ საუკუნეში დაიწყო საქართველოში ქრისტიანობის ქადაგება ანდრია პირველწოდებულმა, მაგრამ ქართველი ხალხი ქრისტიანი მეოთხე ასწლეულში გახდა. ხედავთ, რა უზარმაზარი დრო დასჭირდა ქრისტიანობის დამკვიდრებას? ახლა კი გვინდა, რომ 70-წლიანი ათეისტური საზოგადოება, უცბად, რამდენიმე წელიწადში ქრისტიანული გახდეს? საქართველოში, რუსეთშიც, უკრაინაშიც, სომხეთშიც ქრისტიანობად მოქცევა მეორედ მიმდინარეობს. ეს რთული და ძნელი პროცესია. ამიტომ ქრისტიანული ზნეობაც ძნელად მკვიდრდება.

ამას გარდა, სხვა სირთულეებიც არის. როცა კომუნისტურ-ათეისტურ საზოგადოებაში ხელმეორედ დაიწყო რელიგიურობამ აღორძინება, ეკლესიაში ბევრი ხელმწიფე და სულმწიფე ადამიანი შეიპარა. ფეხი მოიკიდა. ზოგჯერ გაბატონებული მდგომარეობა დაიკირა. ისინი ეკლესიას სახელს უტეხენ. საქართველოში კიდევ ერთი ახალი რუისურბისის კრებაა საჭირო, რომ ქართული ეკლესია უკეთურებისაგან განიწმინდოს. თუ ეს არ მოხდა, ათეიზმი შეიძლება ისევ შემოებრუნდეს, თანაც უფრო მძლავრად, ვიდრე ეს კომუნისტური რეჟიმის დროს იყო.

რაც მოგახსენეთ, იმაზე უფრო არსებითი მიზეზიც არსებობს, რომელიც ხელს უშლის საქართველოში ქრისტიანული ზნეობის დამკვიდრებას. ეს გახლავთ საერთოდ მსოფლიოში რელიგიური /ქრისტიანული, ისლამური, ბუდისტური და სხვა/ ზნეობის ტოტალური რღვევა. სხვათა შორის, ისლამური ფუნდამენტალიზმი ისლამური ზნეობრივი კატეგორიების რღვევამ წარმოშვა. ფუნდამენტალიზმით ცდილობენ შეაჩერონ ეს რღვევა. მაგრამ ეს მწარე შეცდომაა. ძალადობით ისტორიული პროცესის შეჩერება შეუძლებელია. წარმოუდგენელია უფრო დიდი ძალადობა, ვიდრე ის, რასაც კომუნიზმი იყენებდა, მაგრამ მან ვერაფერს მიაღწია. პირიქით, თავად დაიღუპა. ამდენად ფუნდამენტალიზმი, გნებავთ ისლამური, გნებავთ ქრისტიანული, ზნეობრივი კატეგორიების რღვევას ვერ აღკვეთავს.

მაგალითად, ჩვენ, ქართველები, ვუყურებთ, როგორ ირღვევა ქრისტიანულ სამყაროში ერთ-ერთი მცნება – არა

ვროცდიმერ ჰოცინი - ვინ აწის იგი, ვიცნობთ ყი მას?

მეფის რუსეთმა მე-20 საუკუნე რასპუტინით დაიწყო და 21-საუკუნეს პუტინით იწყებს, თქვა შპს-რასპუტინი რუსეთის ჩამოშორებული სირცხვილია, რა იქნება პუტინი, რას მოუტანს იგი რუსეთს და მის მუშაობას ამერიკაში? კერძოდ კი საქართველოს? — აი დღემა, რომელიც საინტერესოა ჩვენთვის. პუტინის პრეზიდენტობა შესაძლოა ტრაგიკული აღმოჩნდეს არა მარტო რუსეთისათვის, თვითონ პუტინისათვისაც, ვინაიდან რუსეთში ისეთი სიტუაცია შეიქმნა, როცა იქ, შესაძლოა, ერთპარტიული სისტემა დამყარდეს და პუტინი დიქტატორი გახდეს. ყოველ შემთხვევაში, რუსეთში, მისი მენტალიტეტი და განმარტებული სისტემა, უკუარსებობს ხელმძღვანელი, დიქტატორის მსგავსი. როცა დაგვითხროს ეკონომიკურ საკითხებზე თათბირი გაიმართა, რუსეთის დელეგაციას შეგითხვამ დაუსვას — ვინაა პუტინი? დარბაზში სამარისებური სიმუშე ჩამოწვა, შემდეგ კი ხალხი ახარხარდა. საქმე ისაა, რომ 1992 წელს, როცა პუტინი მთელი ოჯახით, მაშინ სანკტ-პეტერბურგის ვიცე-მერი, ავსტრიაში, გასტინიგის კურორტებზე ატარებდა შევულებას, ნახევრად შიშველი დადიოდა და ძალზე ცუდი შთაბეჭდილება დატოვა გარშემო მყოფებში. “იგი ცოტას ლაპარაკობდა, ჩქარა დადიოდა, ეს პატარა, გამხდარი და ფერნაკლები 47 წლის კაცი, რომელიც სალხე უკორობდა და გიოვეული იყო”, არ უყვარდათ იგი. “ძალზე ცივი და ქედმაღალია” — ამბობდნენ მაშინ კურორტებზე. “იგი არავისთან არ ცქიპავდა, არ იღიმებოდა, არ ლაპარაკობდა, მისი სახე ნიღბს ჰგავდა”. პუტინს არ უყვარს არაყი, თითქმის არასდროს თვრება, რაც რუსეთის ძალზე წარმოდგენილია, აფიშირებას არ უკეთებს პირად ცხოვრებას, პირიქით,

მაღალს. მაგრამ იცინა, რომ მას პაეს ორი გოგონა და ისინი გერმანულ სკოლაში დადიან, ცოლი — ლიუდმილა — გერმანული ენის სპეციალისტია. იგი პირველად გამოჩნდა ხალხში, როცა პუტინი პრეზიდენტობის კანდიდატად გამოაცხადეს და ჩვენთან იმყოფებოდა, ცოლიც თან იახლა. აქ პუტინმა სამხედროებს შედეგები და სანადირო დანები დაურიგა. თავისუფალ დროს პუტინი ჭიდაობას მისდევს და აქვს ძიუდოს ე.წ. “შავი ქამარი”. გამოძიების ჩატარების დროს საღიზიანებელი უხეშობა და დაუზოგავია. ახლა ხმა დაირხა, რომ იგი კასპის რაიონის სოფ. მეტეხში დაიბადა, აქ სწავლობდა სკოლაში, შემდეგ მაშინ მიატოვა და საშინელი ბავშვობა ჰქონდა. მიტომ გაბოროტდაო. ვინ იცის?

პუტინს უყვარს იმის შესახებ ყველაფერი ლაპარაკი, რომ მას გაეუფლებოდა უფროსი რუსეთი. ჩვენთვის იმის კრიტიკოსებს პუტინმა ცინიკურად “ურჩია” — “მიემართათ რომის პაპისათვის”, ე.ი. ფეხებზე დაიყრდნობა და დღემდე აგრძელებს ომს.

1998 წელს პუტინი რუსეთის უშიშროების შეფი გახდა და მაშინვე განაცხადა: “ისეთი გრძნობა მაქვს, თითქმის მშობლიურ სახლში დაბრუნდით”. იგი განათლებით იურისტი, ლენინგრადის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული, ცნობილი ანატოლი სოპჩაკის სტუდენტი, დიპლომი დაიცვა თემაზე — “ადამიანის უფლებების დაცვა — მიღებული საერთაშორისო დეკლარაციიდან გამომდინარე”. (მაგრამ ჩვენთვის ეს “დაავიწყდა”) 15-ზე მეტი წელი საერთაშორისო ჯაშუშობით იყო დაკავებული გერ-ში,

ერფრუტსა და დრეზდენში, ოფიციალურად კი იქ რუსეთის საგარეო ორგანიზაციებში წარმომადგენელი. თავისუფალ ფლობს გერმანულ ენას. ლენინგრადი მისი ნაცნობ-მეგობრები, განსაკუთრებით სოპჩაკი და ნუბაისი აფრესხდნენ მას, თუმცა პუტინმა, როგორც შემდეგ გაირკვა, მათზე “დონიები” შეადგინა და ყოველნაირი მაცოტპრომეტირებელ მასალებს აგროვებდა. საერთოდ ამბობენ, რომ პუტინმა ყველაფერი იცის და საჭიროების შემთხვევაში იყენებს კიდევ მასალებს. ლენინგრადელი პოლიტოლოგი პეტროვი ამბობდა: “პუტინი ყოველთვის მოქმედებს შანტაჟით და დამინებით რეგონალური პოლიტიკოსების მიმართ, როცა პოლიტიკოსები არ აკეთებენ იმას, რაც სურს კრემლს, პუტინი აგროვებს მათზე კომპრომატს და გამოიყენებენ ემუქრებაო”. ერთხელ პუტინს წამოსცდა: “არსებობს ადამიანზე ზემოქმედების სამი გზა — შანტაჟი, არაყი და სიკვდილის მუქარა”. უშიშროების უწყების ყოფილი უფროსი — პუტინი არ თაკილობდა შეკრიბა სასივრცეო და გამათახსირებელი ცნობები წამყვან ცნობილ ოპოზიციონერებზე, პოლიტიკოსებზე, და საჭიროების მიხედვით გამოიყენებდნენ დღეს მოსკოვში ხმამაღლა ლაპარაკობენ, რომ სწორედ პუტინი იყო ინიციატორი შეკრიბა და გამოვიდა მასალები ელენა ბატურინას — მოსკოვის მერისა და ელცინის მოწინააღმდეგის — ლუკოვის ცოლის წარსული საქმიანობის შესახებ, რომ კომპრომეტაცია გაეწიათ ლუკოვის ოჯახისათვის. ლუკოვს ხომ პრეზიდენტობის პრეტენზია ჰქონდა, რაც ელცინს არ მოსწონდა და პუტინის საშუ-

ალებით მოუსპო ლუკოვს პრეზიდენტობაზე ფიქრი. სწორედ პუტინმა მოაწყო, როცა სექსუალური კასეტა რუსეთის გენერალური პროკურორის სამარცხვინო ქმედების შესახებ მოხვდა მასობრივი ინფორმაციების სფეროში. ცოტამ თუ იცის მოსკოვში რას ჩადიოდა დრეზდენსა და ერფრუტში ეს გამხდარი, ფერმკრთალი და “ცივი შეხედულების” კაცი, როცა იქ რუსეთის ჯაშუშების რეზიდენტი იყო. აქ იყო და არის “სიმენსის” ფირმის ტექნოლოგიური ცენტრის უახლესი ტექნოლოგიების ბიურო და საჭირო ხდებოდა ჯაშუშების გადმობირება და ფირმის გადაღება, რასაც პუტინი ეწეოდა. გამოყენებული იყვნენ ის გერმანელი მოქალაქეები — ინჟინრები, ტექნიკოსები, ვისაც გდრ-დან გაქცევა უნდოდათ. მათ შეახვედრებდნენ პუტინს და შემდეგ დახმარებას პირდებოდნენ, თუ ისინი დაეხმარებოდა შეასრულებდნენ — ე.ი. ახალ ტექნოლოგიებს მოიპარავდნენ “სიმენსის” ფირმიდან. როგორც სწინა, მოსკოვის დაეხმარება თუ წარჩინებით ასრულებდა, წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი სამსახურებრივ იერარქიულ კიბეზე ასე მაღლა ვერ ავიდოდა. პუტინის კაბინეტში პეტრე-1-ის სურათი ჰქონდა, ვინც ევროპაში უარჯერა ჯერა და პოლოს სიფილისით გარდაიცვალა. 1988 წელს გდრ-ის დასვერვის შემდეგ გერმანელმა შტაბი ერის მიღებმა სხვა საბჭოთა მხვერვალებთან ერთად პუტინი სამხედრო მედლის “დამსახურებისათვის” დააჯილდოვა. ისმის კითხვა: რა დამსახურებისათვის? ვის მიმართ? გერმანიის გაერთიანების შემდეგ პუტინი დაბრუნდა ლენინგრადში და აქ საექსპორტო ლიცენ-

ზიების ბიუროში დაიწყო მუშაობა. მაგრამ ამ საქმიანობით არ იყვნენ კმაყოფილი მისი ხელმძღვანელები. დადგენილი ფაქტია, რომ როცა ერთმა გერმანელმა ბიზნესმენმა ვერ მიაღწია შეთანხმებას პუტინთან, ამ უკანასკნელთან ქუჩაში ორი კაცი მივიდა და ლიცენზიის მიღების საფასურად პუტინს ნაღდი ფულის სოლიდური თანხა შეაძღვიეს — ნევის პროსპექტზე მაღაზიის გახსნის ნებართვისათვის, რაც, ფაქტობრივად, შესრულდა. პუტინმა დაითანხმა “დრეზდენბანკის” ლენინგრადის ფილიალის ხელმძღვანელმა ლენინგრადში დამატებით გაეხსნა თავისი წარმომადგენლობა და სათანადო კონტრაქტები დაემყარებინა. ამ ბანკმა შემდეგში უზრუნველყო თავისი სახსრებით პუტინის არა ერთი ვიზა-საზღვარგარეთ. პუტინმა კარგად ისწავლა თავისი გრძნობებისა და ემოციების ყოველნაირად მოთოკვა და სახეზე ისეთი ნიღბის მორგება, რომელიც მის საქმიანობას სჭირდება. იგი უმაღლესი კატეგორიის პრაგმატიკოსია, რომელიც საკუთარი საქმიანობის ყველაფერს

გაიმეტებს. ის ყოველთვის არასოდეს უყურებს მოსაზრებს — რაც სიცრუის დაფარვის პირველი ნიშანია, მკაცრი და მომთხროვნია, იცის უცვრემლო ლაპარაკი. ერთ-ერთი თათბირის დროს, რომელსაც მაღალი ელიტის წარმომადგენლებიც ესწრებოდნენ, როცა დარბაზში მცირე ხმაური ატყდა, პუტინს თვალები სისხლით აევსო, მექანიკურად მუშტები მოკუმდა და ბრაზიანად წარმოთქვა: “ვისაც არ აინტერესებს, შეუძლია გაეთრეს!” ეს ისეთი ტონით იყო ნათქვამი, ყველანი მოწუხდნენ იმით, საკარგებს მიეკვრნენ. რუსეთის მენეჯერების კარგი მცოდნე ამერიკელი მარკუს ვოლფი თვლის, რომ დასავლეთს გაუჭირდება პუტინთან ურთიერთობა, რამეთუ იგი ძალზე კონსერვატიულ პოლიტიკას გაატარებს, რუსული ყაიდით, ძალის პოლიტიკიდან გამომდინარე, კომუნისტური მანერით”. ერთი სიტყვით, პუტინი აგრესიული პიროვნებაა, მას არ გააჩნია უცვლელი პრინციპები. მას უყვარს თევზაობა რეალურ ცხოვრებაში, ე.ი. მდინარეში, მაგრამ არ უყვარს “თევზაობა პოლიტიკაში” და თუ თევზი ანეხსე არ მოდის — იგი “ბადებს ხმარობს” და აზავითარ საშუალებებს არ ერიდება მიზნის მისაღწევად. პუტინი “კრემლის ოჯახის” ლეიძლი შეილია, იგი ნეოკონსერვატორია და ნათვბობა ნატო-ს ბერე-ზოვსკის, იასირევის, ჩუბაისისა და ა.შ. ერთგული მსახური. “კრემლის ოჯახში” წამოაყენა იგი პრეზიდენტობის პრეტენდენტად და აგრეთვე ჩვენთვის ომმა და ომის პარტიამ. ამდენად, მას არ შეუძლია კრემლისაგან დამოუკიდებლად იმოქმედოს.

ანდრო ქოჩიაშვილი.

„შეპყრება ჩვენი გაგება პოლიტიკისა და ადამიანის გზით უნდა მოხდეს“ ...

ახლოვდება საპრეზიდენტო არჩევნები... უფრო და უფრო აქტიური ხდება კითხვა — ვინ გახდება საქართველოს პრეზიდენტი? — გამარჯვებაში თვითდაჯერებული მისი ეიფორიამ თითქმის ერთიანად შეიპყრო პრეზიდენტობის ყველა კანდიდატი, რომელთა შორის ჯუმბერ პატიაშვილის საარჩევნო შტაბის ხელმძღვანელი, სახალხო პარტიის ლიდერი მამუკა გიორგაძე განსაკუთრებული ოპტიმიზმით გამოირჩევა.

საზოგადოებაში არაერთგვაროვანი რეაქცია გამოიწვია გიორგი ჭანტურასთან ერთად ეროვნული მოძრაობიდან მოსული გიორგაძის დაკავშირებამ ამ მოძრაობის კლასიკურ მოწინააღმდეგესთან. თუმცა აღნიშნულს ბატონი მამუკა სრულებითაც არ მიიჩნევს სასოფლო თემად და აცხადებს:

— ეროვნულ მოძრაობაში ყოველთვის გამოვლიდით იმ მოსახრებით, რომელიც ჩვენი ქვეყნისათვის იყო საჭირო. პოლიტიკური ძალები, რომლებიც დარწმუნებული არიან პოლიტიკური რეჟიმისა და პოლიტიკური კურსის უკერძოებულობაში, ერთად უნდა დადგნენ, აქედან უკვე საკმაოდ პრაგმატულად შეირჩა ჯუმბერ პატიაშვილის კანდიდატურა. როგორც პოლიტიკურ ძალებს შორის ყველაზე ოპტიმალური კანდიდატი ამ პოსტზე. რა თქმა უნდა, მე მესმის, რომ სჯობია ვიყოთ ადამიანები, უფრო ლამაზები და უფრო კარგები. სჯობია, რომ საქართველო იყოს დამოუკიდებელი, თავისუფალი სახელმწიფო და არ გვიხდებოდეს არსებულ სიტუაციაში ცხოვრება, მაგრამ დღეს ასეთ ვითარებაში ყველაზე უფრო მეტად ჯუმბერ პატიაშვილს შეუძლია გააკეთოს ეს საქმე. ამიტომაც ჩემი თავი ვაღივალად ჩავთვალე, რომ თუკი ეს ყველაფერი მას შეუძლია, მის

გვერდით ვიყო. — მიაჩნიათ, რომ ცხრა აპრილს დაინიშნული არჩევნები უარყოფითად იმუშავებს ჯუმბერ პატიაშვილის ფიგურაზე. ამას წინააღმდეგობას გააძეგვების პარ-

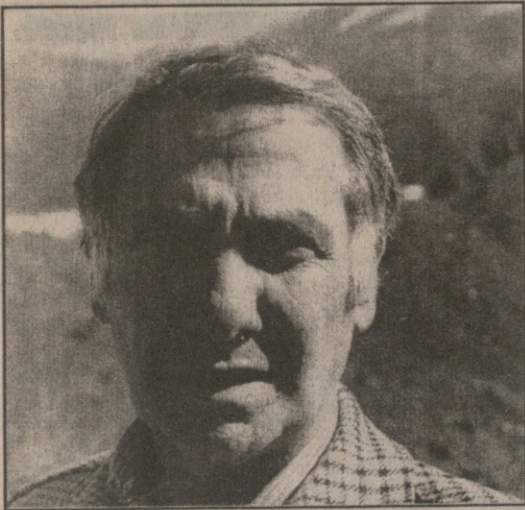
კში გამართული წინასაპრეზიდენტო აქციის მსვლელობისას თქვენ ამოატივტივეთ ცხრა აპრილის თემა. მოგვიანებით შევიტყვეთ იმ დოკუმენტური მასალების შესახებ, რომლებიც რუსეთიდან გადმოიგზავნა საქართველოს პროკურატურაში. ხომ შესაძლებელია, რომ ამით შევარდნაძეს ძლიერი კოზირი წაუვარდეს ხელში?

— მოგახსენებთ. ჩემი გამოსვლა შედგა სადღაც ორი საათისათვის, მაშინ, როდესაც დილით ეს მასალები უკვე თბილისში იყო. სოპჩაკი ისე მოკვდა, რომ ცოლთან ვერ შეძლო დალაპარაკება. საინტერესოა, როგორ მოასწრო, რომ შევარდნაძეს არქივი დაუტოვა — “ბორჯომისა” თუ კარაქის ყუთებში რაღაც სოფით შეკრული. ეს ერთი, მეორე მომენტი, დღეს ჩვენი საარჩევნო კამპანიისათვის იმდენი არგუმენტი გვაქვს შევარდნაძისა და მისი აპარატის უნიათობისა, რომ

სრულებითაც არ გვეჭირდება ძველი ცოდვების გახსენება. — იქნებ დაგვიკონკრეტოთ ეს არგუმენტები. — ჩვენ ყველანაირად ვცდილობთ, რომ საარჩევნო კამპანია სკანდალებზე არ იყოს აგებული. ამიტომ ჯერჯერობით თავს ვიკავებთ. თუკი ტალახის სროლა დაიწყო, რაც არ უნდა გაერიდო, მაინც შეგხვება იგი. ჩვენ კი ვცდილობთ, თუ არჩევნები სუფთად ჩატარდეს. — ბატონო მამუკა, მთარული ხმები ამბობენ, რომ პატიაშვილი მართლაც მიიღებს ხმების უმრავლესობას, რომ არჩევნები არ გაყალბდება? — გეთანხმებით. ეს უკვე ძალიან მნიშვნელოვანია. ჩვენს წინააღმდეგ შევარდნაძეს არავითარი არგუმენტი არ გააჩნია. ვერაზიორად გააფრემკრთალებს ბოლო რვა წელს, რომელშიაც საქართველო ცხოვრობდა. ერთადერთი ისლა დარჩენია, რომ წავიდეს ამ თანამდებობიდან. ჩვენ არ დავაშვებინებთ გაყალბებას. შევეცდებით არჩევნები წარმართოთ ისე, რომ, ყოველ შემთხვევაში, დასაშვებ ღვარას იქით აღარ მივცეთ გაყალბების საშუალება. არჩევნები 15-20%-ით რომ გააყალბონ, ჩვენ მაინც მოგებული ვრჩებით. მხოლოდ ეს არის, არ უნდა მივცეთ 40%-ით გაყალბების საშუალება. — როგორ ფიქრობთ, რა მოხდება იმ შემთხვევაში, თუკი არჩევნებს შევარდნაძე მოიგებს ან პირიქით, თუკი პატიაშვილი გაიმარჯვებს? — შევარდნაძის გამარჯვების შემთხვევაში ცალსახად შემოიღია ვთქვა, რომ ეს პრაქტიკულად იქნება ჩემი სამოქალაქო ომი, ხოლო შემდეგ სოციალური აფეთქება, რაც გარდუვალია. შეუძლებელია ამ პოლიტიკის გაგრძელებით ჩვენ არ მივიღოთ სამოქალაქო ომამდე. სწორედ ამიტომ დღეს აუცილებელი არის, რომ არჩევნების გზით მოხდეს ამ რეჟიმის პოლიტიკიდან გაყვანა. — რაც შეეხება პატიაშვილის გამარჯვებას, ამ შემთხვევაში შემოიღია განაცხადი, რომ

იგი იქნება ყველა მოქალაქის პრეზიდენტი. ეს იქნება საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრებაში პირველი პერიოდი, როცა პოლიტიკური პარტიები ელემენტარულად არ იქნება კლასთა ბრძოლის თეორიით დაყოფილი. მხოლოდ ძლიერ ხელისუფლებას შეუძლია მოუტეოს სხვას ან პასუხი აგების ისეთი რაღაცაზე, რომელსაც არ შეიძლება პასუხი არ აგებინო. საქართველოს გაერთიანება მხოლოდ ძლიერ ხელისუფლებას შეუძლია. დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენს ქვეყანაში მშვიდობის გარანტი იქნება ჯუმბერ პატიაშვილი. — რამდენად შესაძლებელია, რომ “აღორძინების” ორი კანდიდატიდან რომელიმე მოიხსნას თავისი კანდიდატურა ერთ-ერთის სასარგებლოდ? — აბა შიშველად დავაშვებთ ნამდვილად ვერაფრს გეტყვით. მან თავისი თავი დაუკავშირა საარჩევნო კანონმდებლობას და არ გამოირიცხავს, რომ მოხსნას. დანამდვილებით ვიცი, რომ ჯუმბერ პატიაშვილი ბოლომდე იბრძოლებს. — ბატონო მამუკა, რას გვეტყობით წინასაპრეზიდენტო პროგრამის შესახებ? — 16 მარტს ფილარმონიაში წარვადგინეთ ჩვენი პროგრამა. ბუნებრივია, პრიორიტეტად არის სახელმწიფოს შემობრუნება ადამიანისაკენ, რომ ადამიანი სახელმწიფოსათვის მთავარი ფაქტორი გახდეს. პროგრამაში მნიშვნელოვანი მუხლებია ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა და მოსახლეობის სოციალური დაცვა. არა მგონია, რომ ვინმემ სხვა ზოგადი ფრაზები არ თქვას. თუმცა განხორციელების მექანიზმები უკვე სხვადასხვაა. — როგორია თქვენი მექანიზმი ამ პროგრამის განსახორციელებლად? — იცით რა, ეს ცალკე საუბრის თემაა და აჯობებს სხვა დროს ვისაუბროთ. — გამაღმლოთ.

მარინა ჩიტიია.

თარი სისტემა. ვერცერთი პროფესია - გნებავთ ექიმობა, გნებავთ ინჟინრობა, გნებავთ აგრონომობა, გნებავთ პედაგოგობა - ვერ იძლევა გარა-

საზღვრას. უამისოდ როგორ ავაგებთ მართებულად საშინაო პოლიტიკას. ან რა საფუძველს დაემყარება ჩვენი რწმენა საქართველოს უკეთესი მერმისისა?

ხელისუფლების, ოფიციალისა და ინტელიგენციის ბევრი წარმომადგენელი, ჩვეულებრივ, ამბობს: ვაშენებთ დემოკრატიულ საქართველოს, საქართველო დემოკრატიული ქვეყანაა. მართლა ასეა თუ არა? ზოგიერთი ნიშნის მიხედვით (სიტყვის, აზრის, პრესის თავისუფლება) ასეა. მაგრამ, თუ სინამდვილეს უფრო ღრმად ჩავხედავთ, ენახავთ, რომ ახლანდელი პოლიტიკური მმართველობის სისტემა თავისი არსით პლუტოკრატიია.

თქვენ, ბატონო აკაკი, მახსოვს, ამ რამდენიმე წლის წინათ იმ ძალას, ქურდობით, ხალხისა და სახელმწიფოს ძარცვა-გლეჯით გამდიდრებულ იმ ჯგუფებსა თუ ფენას, რომელიც საზოგადოებრივ ბატონობას ესწრაფოდა და მიაღწია კიდევ საწადელს, კლექტორატები უწოდეთ. იხილეთ თუ არა დღესაც ამ აზრს, და თუ იზიარებთ, რა გზა, რა საშუალება გეხსებათ საიმი-სოდ, რომ პლუტოკრატი (კლექტორატია) დემოკრატიულ წყობად გარდაიქმნას, რამდენადაც საზოგადოების წყლულების წარმატებით მკურნალობა პლუტოკრატიის (კლექტორატის) ვითარებაში შეუძლებელია?

დარიბ-ლატა ქვეყანაში დიქტატურა შესაძლებელია. დემოკრატია არა. სიღარიბე და სიღატაკ როგორც ხალხს, ისე ხელისუფლებას წამდაუწუმ აიძულებს, დაარღვიოს წესი და კანონი. სადაც წესი და კანონი ირღვევა, იქ ბუნებრივია, დემოკრატია ვერ იარსებებს. დემოკრატია წესის და კანონის უმტკიცეს დაცვას გულისხმობს.

დღევანდელი საქართველო დარიბ-ლატაკი ქვეყანაა. მოსახლეობის სულ ცოტა 95%-ს საარსებო მინიმუმი არ გააჩნია. თვეობით და წლობით ადამიანები ვერ იღებენ ხელფასს, პენსიას. არ არსებობს სოციალური დაცვის, უზრუნველყოფის არავი-

ნობა - ვერ იძლევა გარა-

სხმობ ეთიკას, პოლემიკის ეთიკას, როცა განსხვავებულ აზრს გამოთქვამ, კამათობ, დავობ, მაგრამ მოკამათის ადამიანურ ღირსებას არ შეურაცხყოფ. თქვენ კარგად იცით ეს: ლალი ავალიანმა გამოაქვეყნა საპოლემიკო მასალები, ერთი მხრივ, გრიგოლ რობაქიძესა და მეორე მხრივ, არჩილ ჯორჯაძეს, დიმიტრი უზნაძეს და ლევან მეტრეველს შორის. მიმოხილვით წერილში, რომელიც ამ საპოლემიკო მასალას ერთვის, ქალბატონი ლალი აღნიშ-

იხმის ბრძოლა. ეკონომიკურად სოციალიზმმა ვერ აჯობა კაპიტალიზმს. განსაკუთრებით მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, ე.წ. ცივი ომის ეპოქაში, კაპიტალიზმმა ეკონომიკურად ძირი გამოუთხარა სოციალიზმს, საყრდენი გამოაცალა და სოციალიზმი ისე დაინგრა, როგორც საძირკველმორღვეული შენობა. კაპიტალიზმს გაუადვილდა სოციალიზმის დაშლა იმიტომ, რომ ამას დიდად შეუწყო ხელი სსრკ-ში კომუნისტური კლექტორატების,

ამ ექვსი წლის მანძილზე დანგრეული ეროვნული წარმოება დაახლოებით ოცი პროცენტით აღუადგინეთ (ხელმისაწვდომი ინფორმაციის თანახმად), ხომ არ იქნება უფრო მართებული, ვადიაროთ: ე.წ. "საბიუჯეტო კრიზისი" ეკონომიკური და გარკვეულწილად, პოლიტიკური კრიზისის გაუმოხატულობაა.

რა თქმა უნდა: საბიუჯეტო კრიზისი პირდაპირი და უშუალო შედეგია ეკონომიკური და პოლიტიკური კრიზისისა.

სოციალურ-ეკონომი-

უძლურია და უიწინარე ვითარებაში, ხელისუფლებას ერთადერთი გზა რჩება - ტყუილი. თვალში ნაცარი უნდა შეაყარონ ხალხს, მოტყუებით ცრუ იმედი უნდა მისცენ - საქმე კარგად მიდის, აბა, თქვენ იცით, შიმშილობაც აიტანეთ, უმუშევრობაც, უხელფასობაც და ყველა ჭირი და ვარაძი.

არ მოტყუვდეთ. ჩვენ ვერასოდეს ვერ გავიგებთ სიმართლეს ვერც სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტისაგან და ვერც ეკონომიკის სამინისტროსაგან. ამიტომ პასიურობა

ორივე უწყების ბუნებრივი მდგომარეობაა.

როგორ შეაფასებდით იმ რეფორმას, განთლების დარგში რომ ხორციელდება? საერთოდ, როგორ უყურებთ ახალგაზრდობის პრობლემას?

ახალგაზრდას უნდა ჰქონდეს საშუალება სწავლა-განათლების, სასურველი პროფესიის დაუფლებისა, უნდა ჰქონდეს ასპარეზი შრომისათვის, თავისი უნარისა და ნიჭის გამოვლენისათვის, უნდა ჰქონდეს სათანადო პირობები, მისდიოს სპორტს, მიხედოს თავის ფიზიკურ აღზრდას. ამ მხრივ მდგომარეობა ძალზე არასახარბიელოა. ბევრ ახალგაზრდას, სამშობლოში რომ ვერ უპოვია თავისი ადგილი, ვერ მოუკიდებია ფეხი ცხოვრებაში, კვლავინდებურად საზღვარგარეთისკენ უჭირავს თვალი.

რა პრაქტიკული ზომების განხორციელება მართებს, თქვენი აზრით, ხელისუფლებას ახალგაზრდობის პრობლემების მოსაგვარებლად?

სანამ საქართველოში ეკონომიკური ვითარება ძირეულად არ შეიცვლება, არც ახალგაზრდობისა და სწავლა-განათლების მდგომარეობა შეიცვლება. განათლების კარგი სისტემა იმ ქვეყნებშია, სადაც მძლავრი ეკონომიკაა. თანამედროვე სკოლას სრულყოფილი ტექნიკური აღჭურვილობა სჭირდება. მარტო მერხი, დეფა და სახელმძღვანელო ადარ კმარა, აუცილებელია კომპიუტერები, ლაბორატორიები, საცდელ-ექსპერიმენტული ხელსაწყოები. უცხოეთში დღეს სკოლები უზარმაზარ სამეცნიერო-სამრეწველო დაწესებულებას ჰგავს. ამ მხრივ დედაქალაქისა და სოფლის სკოლა თანაბრად და ერთნაირად უნდა იყოს უზრუნველყოფილი. საქართველოს ბევრ დაბასოფელში სკოლა იმ დროს გაგახსენებთ, როცა ხარის ბეჭზე ნახშირით ასწავლიდნენ წერა-კითხვას. უსახსრობისა და სიღარიბის ბრალია ეს. ქართულმა სკოლამ რა უნდა ჰქნას, როცა მასწავლებლებს

უქანასუნელი საუბარი ბატონ აკაკი ბაქიაძესთან

მე-2 გვერდიდან.

ნტიას, რომ შეგუძლებათ თავის და ოჯახის რჩენა. თუ ძარცვა-გლეჯას არ მიმართეს, საშინაოდ არიან განწირულნი სამხედრო მოსამსახურენი, პოლიციის თანამშრომლები. ვისაც ძალ-ღონე ჰყოფნის, უცხოეთში გარბის ლუკმაპურის საშოვნელად. კორუფცია ყველაფერს ჭამს. დაუზოგავად იძარცვება სახელმწიფო ხაზინა. ქვეყანა მთლიანად მოშლილი და დაშლილია. ასეთ ვითარებაში დემოკრატია ვერ იარსებებს.

არც არსებობს არც საქართველოში და არც სხვაგან სადმე.

დემოკრატიის არც გარეგნული ნიშნებია საქართველოში. რასაც დღეს პრესის თავისუფლებას ეძახიან, ის სინამდვილეში ადვილად ხსნილობა და თავაშეშელობაა. რაც სიტყვის თავისუფლებად არის მიჩნეული, ის სინამდვილეში ლანძღვა-გინების, თათხვა-ძაგების ნებართვაა. საქართველოში არ დარჩენილა არავინ-არც პრეზიდენტი, არც პატრიარქი, არც საზოგადო მოღვაწე, არც მწერალი, არც ხელი-ვანი, არც მეცნიერი, ერთი სიტყვით, არავინ -, ვინც არ გაელანძღოთ, არ გაეთათხოთ, თავზე ლაფი არ დაეხსათ. ყველა ჩიტირეკია და შარახვეტია, ვისაც მოისურვებს იმას გათათხავს. არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს იას, ვინ არის ის პიროვნება, ვისაც ჩიტირეკიები და შარახვეტები მიესიენ. მთავარია, თათხვის სურვილი გქონდეს. თუ, ერთი მხრივ, ეს იმას მოწმობს, რომ საქართველო უპრინციპო და უზნეო ქვეყანაა, მეორე მხრივ, იმას ადასტურებს, რომ იგი არავეს სცემს პატივს, არავეს და არაფერი მისთვის ფასებული არ არის. მე სრულებით არ ვგულისხმობ კერპთაყვანისმცემლობას, ან ლენინიზაციას, ანუ ადამიანის ღვთაებად ქცევას. ვგულის-

ნავს, განსაცვიფრებელიაო ის ეთიკა, ურთიერთპატივისცემა, რასაც მოპაექრები ამჟღავნებენ. ისინი ერთმანეთს არ ეთანხმებიან, დავობენ, პაექრობენ, მაგრამ ერთმანეთის მიმართ განმსჯავლენი არიან უდრმესი პატივისცემით და ღვაწლის დაფასებით. ეს ძველი ამბავი იმიტომ გავიხსენებ, რომ ვთქვა - აზრის თავისუფლება ეს არის. ერთმანეთის ლანძღვა - თათხვა არც აზრის, არც სიტყვის თავისუფლებასთან არც კავშირში და არც დემოკრატიასთან. ასე რომ იყოს, მაშინ 30-იანი და 40-იანი წლების საბჭოური პრესა თავისუფალი პრესა ყოფილა და კომუნისტური რეჟიმი დემოკრატიული რეჟიმი. აბა, გადაათვალიერეთ მაშინდელი პრესა და ნახავთ, რა ლანძღვა-თათხვა გაჩაღებული! სამწუხაროდ, ამ კომუნისტურ ტრადიციას, დღევანდელი პრესა დიდი წარმატებით იყენებს და შესაშურ მემკვიდრეობითობას ამჟღავნებს.

რატომ არის ასე გაღაღებული ეს მემკვიდრეობითობა, იმიტომ, რომ საქართველოს ისევ კლექტორატები მართავენ, რომლებიც კომუნისტური რეჟიმის დროს მართავდნენ. გვარებიტაც კი შეიძლება ჩამოვთვალო. კომუნისტური რეჟიმის დროს მათ დიდძალი ფული მოიპარეს ხაზინიდან. როცა კომუნისტური რეჟიმი დაეცა, ამ მოპარული ფულით ქონება შეიძინეს და ხელისუფლებასაც ისევ დაეუფლენ. ხალხი კი როგორც იყო გაძარცვული, ისევ ისე დარჩა. ეს შემთხვევით არ მომხდარა. ეს ასე იყო ჩაფიქრებული. განხორციელებითაც ისე განხორციელდა, როგორც ჩაფიქრებული იყო.

კომუნისტური რეჟიმი ორი მხრიდან შეტევამ დასცა. პირველი გახლდათ კაპიტალიზმისა და სოციალ-

ანუ ხაზინის ქურდების გაბატონება. ეს იყო სოციალიზმის დამხობის მეორე მიზეზი. კლექტორატები უმოწყალოდ ძარცვავდნენ ხაზინას. მათ უთვალავი ფული ჰქონდათ გადამალული. მაგრამ ამ ნაპარაკ-დამალულ ფულს ვერ ხმარობდნენ. კომუნისტური იდეოლოგია და რეჟიმი უშლიდა ხელს. ამიტომ კლექტორატებისათვის აუცილებელი იყო სოციალიზმის დანგრევა. ამით საშუალება მიეცემოდათ ნაქურდალ-გადამალული ფულის სამხეობზე გამოტანისა და ღიად მოხმარებისა. ასეც მოხდა: სოციალიზმი და სსრკ იმიტომ კი არ დაინგრა, რომ ძალაუფლება ხელიდან გაეშვა, არამედ იმიტომ, რომ მოპარული ფულიც თავისუფლად მოეხმარა და ძალაუფლებაც შეენარჩუნებინა. ეს ცხადად და ნათლად გამოჩნდა, როცა ყოფილ მოკავშირე რესპუბლიკებში ხელისუფლების სათავეში ისევ ძველი კომუნისტები დარჩნენ.

ასე რომ, კლექტორატები ისევ ისე მართავენ საქართველოს, როგორც ადრე, კომუნისტური რეჟიმის დროს მართავდნენ. კლექტორატია და დემოკრატია ძალიან შორს არიან ერთმანეთისაგან. არაერთი დემოკრატია არ იქნება საქართველოში მანამ, სანამ ისევ კლექტორატები ტამენ ქვეყანას.

ახლანდელი ჩვენი მდგომარეობის კრიზისს ოფიციალურად "საბიუჯეტო კრიზისს" ვუწოდებთ. თუ გავითვალისწინებთ რეალურ ვითარებას, კერძოდ, იმას, რომ ფარულ ეკონომიკას თავისი ხვედრითი და ეს არანორმალური მდგომარეობა უკავია წილის მიხედვით გაბატონებული მდგომარეობა წლების განმავლობაში უცვლელია, ხელისუფლება უძლურია მასთან ბრძოლაში, თუ გავითვალისწინებთ იმასაც, რომ ეკონომიკური რეფორმის

კური მდგომარეობის განხილვა-შეფასებისას, რასაც უპირველესი მნიშვნელობა აქვს ხალხისათვის, ხელთ უნდა გვქონდეს სათანადო სტატისტიკური მონაცემები, უტყუარი ეკონომიკური და სოციალური ინფორმაცია. ამ მხრივ ჩვენში უადრესად არადაამაყყოფილებელი ვითარებაა. ეს საშუალებას აძლევს ზოგიერთს, შელამაზებულად, მეტიც, გაყალბებულად წარმოადგინოს არსებული სოციალ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ირწმუნებოდეს, ხალხი დღეს უკეთესად ცხოვრობს, ვიდრე გუშინ ცხოვრობდა, ხალხის ცხოვრების პირობები თანდათან უმჯობესდება. ხომ არ მიგაჩნიათ, რომ სოციალ-ეკონომიკური ინფორმაციის სიმწირის ვითარებაში, რაც, ბუნებრივია, დემაგოგიის შესაძლებლობას ქმნის, მეტისმეტ პასუხისმგებლობას იწენს სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი და ეკონომიკის სამინისტრო?

ისეთ ვითარებაში, როგორც დღეს არის საქართველოში, არც სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი და არც ეკონომიკის სამინისტრო ზუსტ ცნობებს საქართველოს მოქალაქეებს არ მიაწვდის. ტყუილი და სიცრუე სახელმწიფო მართვის ერთ-ერთი მძლავრი ბერკეტია. განსაკუთრებით ისეთ ქვეყანაში, სადაც ეკონომიკური სიღუბნით ბატონობს. ვინ მისცემს უფლებას ან სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტს, ან ეკონომიკის სამინისტროს სიმართლეს უთხრას ხალხს? თუ ორივე ეს უწყება სიმართლეს იტყვის, მაშინ ხელისუფლება დაუყოვნებლივ უნდა გადადგეს. ცხადად და ნათლად გამოჩნდება, რომ ქვეყნის მართვას, განსაკუთრებით ეკონომიკური თვალსაზრისით, ხელისუფლება თავს ვერ ართმევს,

გაგრძელება მე-5 გვ.

მე-4 გვერდიდან.

თუკობით ვერ მოუღიათ ის სა-
ცოდებო სეფების, რაც დღეს
პედაგოგებს აქვთ.
მშვიდი მასწავ-
ლებელი და
მშვიდი მოწაფე!
რა განათლება
დაიბადება ამ-
გარი წველისა-
გან?

ხელისუფლებამ, რაღაც უნდა
გააუზღუდოს, ეკონომიკა უნდა აა-
ღორძინოს. ქართულ სკოლასაც
მაშინ ეშველება. მაგრამ ქართუ-
ლი ეკონომიკა ქართველმა მე-
წარმეებმა უნდა აღორძინონ. სა-
წარმოო და სამრეწველო ობი-
ექტების გაყიდვა ქართულ ეკო-
ნომიკას ვერ უშველის. უცხოე-
ლი ქართულ საქმეს არ გაა-
კეთებს. ქართული საქმე ქა-
რთველმა უნდა გააკეთოს. ქარ-
თული ეკონომიკაც ქართველ-
მა უნდა დააყენოს ფეხზე. თუ
ეს მოხდება, სკოლებისა და სწავ-
ლა-განათლების საქმეც წელგამ-
ართული იქნება.

როგორც იქნა, გვეღირსა, სა-
კუთარი თავის ბატონ-პატრონე-
ბი ვიყოთ; არავინ გვიშლის,
თავისუფლად, ჩვენივე ნებით,
გარედან ჩაურევლად ვაფთხებ-
დეთ ჩვენს კულტურას; ვეს-
წრაფოდეთ ეროვნული ხასია-
ლის, თავისთავადობის აღდგე-
ნასა და დაცვას. არადა, ახალი
საფრთხე გამოგვიჩნდა, ძველზე
არანაკლებ საშიში. გაგხსენით
თუ არა კარები, მოგვაყარეს და
მოგვაყარეს ათასგვარი ნაგავი,
ჩვენც დავეხარბეთ მას. უცხო-
ური იდეოლოგიისა და ზნე-
ჩვეულების მდარე გამოვლინება-
თა ზემოქმედებას დავემორჩი-
ლეთ; ქედი წაგუხარეთ დასავ-
ლეთის მასობრივი კულტურის
ექსპანსიას. შეუზღუდავად ეშ-
ვა რეკლამა ეროტომანიას, პორ-
ნოგრაფიას, ძალადობას, სა-
ლიზმს... ხელი ეწყო ადამიან-
ში ცხოველური საწყისის გაღვი-
ძებას. ვინეთ თუ არა სათანადო
ნებასა და სიმტკიცეს ამ
მავნე სენთან საბრძოლველად?
ეგებ იმ ქვეცნობიერ და, ცოტა
არ იყოს, სახიფათო აზრს ავე-
ლილვართ, — არა უშავს, თუკი
გადასარჩენი ვართ, მაინც გა-
დავრჩებით; დავ, განვითარდეს
სტიქიურად მოვლენები; მო-

სანელებელს თავისთავად მოე-
ინებებო, მოსაგვარებელი
თავისთავად მოგვარდებაო.
თქვენ რას ფიქრობთ ყოვე-

უჩანასენი საუბარი ბატონ აჩაყი ბაქიაძესთან

ლივე ამის თაობაზე?

შეიძლება არ დამიჯეროთ,
მაგრამ მაინც უნდა ითქვას: კულ-
ტურის აღორძინების საქმეს კო-
ლონიალიზმი მაინცდამაინც ხელს
ვერ უშლის. რომელი პოლი-
ტიკურად და სამხედრო კუთხი-
თ საბერძნეთი დაიპყრო, მაგრამ
კულტურულად საბერძნეთი
უფრო იყო რომის დამპყრობელი,
ვიდრე რომი — საბერძნეთისა.
ყველა რომელი თავის ღირსე-
ბის საქმედ თვლიდა ბერძნული
ენისა და კულტურის ცოდნას.
იტალია დიდხანს იყო ავსტრიის
იმპერიის უღელქვეშ, მაგრამ ე-
ნის თეატრებში იტალიური ოპ-
ერა ჰქუხდა და ავსტრიელებს
ვერც წარმოუდგინათ, რომ გერ-
მანულადაც შეიძლება ოპერის
დაწერა. მე-19 საუკუნეში პოლო-
ნეთი და ფინეთი რუსეთის კო-
ლონიის იყო. მაგრამ კულტურუ-
ლად ორივე ბევრად აღემატებო-
და რუსეთს. მე-19 საუკუნის
რუსულ პრესაში გაუთავებული
წევნიკი: რაშია საქმე? რატომ
და როგორ გვჯობიან პოლო-
ნელები და ფინელები. რაღა
შორს გავრბივართ ნიმუშების მო-
სახიბლად. მე-19 საუკუნის ქარ-
თული კულტურა ავიდოთ. გარდა
მე-12 საუკუნისა, ვერცერთი ეპო-
ქის ქართული კულტურა ვერ
ქის ქართული კულტურა ვერ
სჯობის მე-19 საუკუნის ქარ-
თულ კულტურას. აბა, მითხარით
კიდევ რომელი საუკუნეში იყვნენ
ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ილია,
აკაკი, ვაჟა? რომ არაფერი ვთქ-
ვათ ალექსანდრე ჭავჭავაძეზე,
გრიგოლ ორბელიანზე, რაფიელ
ერისთავაზე, ალექსანდრე ყაზბე-
გზე, დავით კლდიაშვილზე და
კიდევ ბევრ სხვაზე?

მაგრამ კულტურა კოლო-
ნიალიზმის ვითარებაში აღწევს
წარმატებას, როცა მან /კულტურ-
ამ/ იცის, რას ემსახურება, რა-
ტომ და რისთვის.

ძველმა ბერძნებმა იცოდნენ,
რომ იარაღით ისინი რომაელებს

ვერ მოერეოდნენ და ამიტომ
კულტურით ებრძოდნენ.

იტალიელებმა ჯერ მუსიკით
დაამარცხეს ავსტრიელები და
მერე იარაღით.

პოლო-
ნელებიც და
ფინელებიც მიხ-
ვდნენ, რომ რუ-
სის ჯარს ვერ
გაუმკლავდე-
ბოდნენ და ამიტომ კულტურით
დაჯანგნენ რუსეთი.

20-იან წლებში კონსტანტინე
გამსახურდია ამბობდა: როცა
ერი სამხედრო პოლიტიკურ ას-
პარეზე დაამარცხდება, მან მთე-
ლი თავისი ენერგია კულტურის
ფორირებაზე უნდა მიმართოსო.
ასეც მოხდა მე-19 საუკუნეში.
ქართული ენერგია კულტურისა-
ც წარმართა და შედგოც სა-
თანადო მივიღეთ. მე-19 საუკუ-
ნეში ქართველი ხალხი ქართულ-
მა კულტურამ დაიცვა და გადა-
არჩინა.

მართალია, დღეს საქართვე-
ლო პოლიტიკურ-იურიდიულად
კოლონიია აღარ არის. მაგრამ
ეკონომიკური კოლონიალიზმის-
ათვის ჩვენს ქვეყანას თავი ჯერ
კიდევ არ დაუღწევია. ყველაფერი
არსებითად უცხოელთა ხელშია.
ყველაფერს ისინი ეიდულობენ.
მალაზია-ბაზრებში ძირითადად
უცხოური საქონელი იყიდება.
იშვიათად ჩანს ქართული. რაც
ჩანს, იმასაც ქართული გვარის
გვერდით უცხოური გვარი უხის.
ეს, ცხადია, საქართველოს ბე-
რად უფრო მძიმე პირობებს უქმ-
ნის. ვიდრე პოლიტიკური კოლო-
ნიალიზმი.

ამას კულტურული კოლო-
ნიალიზმიც ემატება. თანდათანო-
ბით ვკარგავთ საკუთარ ხმას,
საკუთარ ფერს, საკუთარ თვალ-
საზრისს. მარტო უცხოურს ვი-
მორებთ. უცხოური იაფფასიანი
კულტურის ჩრდილად გადა-
ვიქცით. ბალახტარა კულტურ-
ის მიბაძვა იოლია. ძნელია ნამ-
დვილ ფასეულობათა შექმნა.
ყველაზე დიდი ხიფათი, რაც
საქართველოს ემუქრება, გახ-
ლავთ კულტურის სახის დაკარგ-
ვა. საქართველოში შეიძლება
ეკონომიკური მდგომარეობის გა-
მოსწორება. ალბათ, ადრე თუ
გვიან, გამოსწორდება კიდევ.
მაგრამ კულტურული სახე თუ
დავკარგეთ, მას უკვე ვეღარ აღ-

ვადგენთ. კულტურული სახის
დაკარგვა კი ჩვენი ეროვნული

მე-ს დაკარგვის ბადალი იქნება,
ანუ საქართველო, როგორც
დამოუკიდებელი კულტურული
ერთეული გაქრება, სხვაში
გაითქვიფება.

თავისით არაფერი მოგვარდ-
ება. თავისით მხოლოდ ფეხდგე-
ბა. ქართული კულტურული სახ-
ის შესანარჩუნებლად თავგამუ-
რებული ბრძოლაა საჭირო
როგორც ხალხის, ისე ხელისუ-
ფლების მხრიდან.

ჩვენი საუბრის დასაწყისში
ითქვა, რომ ერს ერთიანობი-
სათვის საკუთარი მიზანი, იდეა-
ლი და მისია სჭირდება. ასევე
კულტურაც. კულტურას, რომელსაც
არა აქვს მიზანი, იდეალი,
მისია, კულტურა არ არის.
ქართულ კულტურას გადარჩენა
თუ სურს, აუცილებლად უნდა
ჩამოაყალიბოს — რა მიზანს, რა
იდეალს, რა მისიას ემსახურე-
ბოდეს. სხვისი მიბაძვით ვერცერ-
თი კულტურა ვერ გადარჩება.

ცხადია, ვერც ქართული.

საკუთარი მიზნის, იდეალის,
მისიის ჩამოყალიბება სრულებით
არ ნიშნავს სხვა ხალხების კულ-
ტურული მიღწევების გაუთვალ-
ისწინებლობას. პირიქით, სწორედ
მის გათვალისწინებას, ათვისე-
ბას ნიშნავს, მაგრამ საკუთარი
პრიზმით, საკუთარი თვალ-
საზრისით, საკუთარი მსოფ-
ლმხედველობით. თუ საკუთარი
თვალსაზრისი და მსოფლმხედ-
ველობა არ გვექნა, ქართული
კულტურა, მთელი საქართველო,
არავის დაინტერესებს. არავის
მიიზიდავს. იგი იმ დერეფან-ორ-
ლობაში მოკვდება, რომლის გაყ-

ვანა ახეთ დიდ ოცნებებს
გადაქცევს.

თქვენს ხელში რომ ძალაუ-
ფლება იყოს, პირველ ყოვლისა,
რას მოიმოქმედებდით, რას გაა-
კეთებდით?

თქვენმა შეკითხვამ ერთი
შემთხვევა გამახსენა, რომელიც
კინოსტუდია "ქართულ ფილმში"
მოხდა. კინოსტუდიაში, 50-იანი
წლების დასაწყისში, ბევრი კი-
ნორეჟისორი მუშაობდა, რომელ-
საც ფილმის გადაღების საშუ-
ალება არ ეძლეოდა. არ ეძლეო-
ბა იმის გამო, რომ "ქართული
ფილმის" წლიური გეგმა მხო-
ლოდ ორი ფილმი იყო. ორი
ფილმი კი გადასაღებად მხოლოდ
ძველი სახელმწიფოებრივი კინო
რეჟისორების უღუფა იყო. დან-
არჩენები კი უნუგეშო მხოლოდ-
ინით ელოდნენ თავის ხვედრს.
და, აი, 1957 წლიდან ქართულ
ფილმს გეგმა გაქნარდა და წე-
ლიწადში შეიდი ფილმის გადა-
ღების უფლება მიეცა. აქამდე
განუშვებული და მომწოდისე
კინო რეჟისორები ერთხმად ახ-
მაურდნენ და მოითხოვეს — მათ-
თვის მიეცათ ფილმის გადაღებ-
ის საშუალება. იყო კინოსტუდი-
ის სამხატვრო საბჭოზე ერთი
დავა-კამათი. როგორ მოქ-
ცულიყვნენ, რა ექნათ, ვისთვის
მიეცათ დადგმა-გადაღების საშუ-
ალება და ვისთვის არა. მაშინ
წამოდგა კინომსახიობი და რე-
ჟისორი ლევან ხოტივარი და იმ
კინორეჟისორებს მიმართა,
რომელთაც ასე თუ ისე, მუდამ
პკონდათ გადაღების საშუალე-
ბა. თქვენთან შედარებით მე ერთი
უპირატესობა მაქვს — უთხრა
მათ ლევან ხოტივარმა, — თქვენ
ყველამ უკვე დაამტკიცეთ, რომ

ჯერ ეს არ დამიმტკიცებია, რად-
გან არაფერი გადამიღიაო. ახლა
მეც მომეცით საშუალება ჩემი
უნიჭობის დამტკიცებისო.

ლევან ხოტივარისა არ იყოს,
ჩემი უპირატესობა ის არის, რომ
მე, სხვებივით, ვინც ამ უჩანასენ-
ლი ათი წლის მანძილზე პოლი-
ტიკის ასპარეზზე ფაფხურობდა,
ჩემი პოლიტიკური უნიჭობა ჯერ
არ დამიმტკიცებია, რადგან ძა-
ლაუფლება არ მქონია. ახლა
თქვენ გინდათ საიდუმლო გამომ-
ტყუოთ, რომ ჩემი უნიჭობაც
აშკარად გამომჩნდეს? არ გე-
ტყუოთ.

ნსაშპრა
თენგიზ ჩხაიძე

აქა აგვავი ერთი ჟოსაფუილასი

ამ წერილის გმირი გახლავთ ას-
ტონიის ინსტიტუტის შეცნიერ-თანამ-
შრომელი მხიელ სამსონიძე. ოგი მდი-
ნად უფერული პიროვნება და ასტონი-
კოსია, რომ სულაც არ მისაზრებს სხე-
ცალღერ თიბობას. ჯერ კიდევ სტუდენ-
ტობისას ოგი მხოლოდ მათ გაითარჩეო-
და, რომ თმანინად კითხულობდა მიაკ-
ოესკის "ბასიონტს". მრწამსი და სული-
სკვეთებაც, რასაკვირველია, შესაბამისი
შქონდა და ამიტომაც საუბრით გასაგე-
ბაა, რომ სცადა ძვირფას ღვინურ კო-
მკავშირში კარიერის გაკეთება. მაგრამ
რაღაც მზნეზებით მისთვის ამ სანეტარო
ასპარეზზე ხელი მოეცარა და ამის
შემდგომ შეცნიერებას შეაფარა თავი.

როცა ჩვენი ხელისუფლება დიდად,
გადაჭარბებულად გაისარჯა გიორ-
გიევსკის ტრაქტატის 200 წლისთავთან
დაკავშირებით, ბნე მხიელი უყოყმანოდ
დადგა მას სადარაჯოზე და ინსტიტუ-
ტის თანამშრომელია მცირერიცხოვან
ჯგუფს მოგვცდნარადა ამ თარიღის აღნიშ-
ვნის დიდი სარგებლობის საკითხში.

ბნე მხიელის გამომჩნეულობა
ქართულ ისტორიოგრაფიაში ისაა, რომ
მან შეიმუშავა საისტორიო წყაროებზე

მუშაობის თავისებური წესი: სარგებლობს
რა სხვათა მიერ გამოკვლეული მასალებით,
მითხ ნაღვალს კანტო-კანტად თუ მოუ-
თითებს. ეს სხვებმაც შეამჩნიეს, მაგრამ
საქვეყნოდ ოგი ამხილა აკადემიკოსმა პაა-
ტა გუგუშვილმა თავის, 1981 წელს ეურ-
ნად "ეკონომისტში" (№12) დაბეჭდილ
რეცენზიაში.

თითქოს ეს ცუდლუტობის სერია,
რასაც მე სამსონიძისმს ეუწოდებ, საკმა-
რისი იყო, რათა მისი "შეშოშვილი" შე-
სულიყო ქართული ისტორიოგრაფიის ას-
ტონიაში. მაგრამ მან კიდევ სხვაგვარი
ორგანიზაციულობა გაიმთხნა. გასულ წელს
ალმანახ "კლიოში" ბნე მხიელმა რის-
იანი სათაურით "სითამიშის გარეშე შეც-
ნიერება ვერ განვითარდება" გამოაქვეყ-
ნა პასუხი ბატონ პაატას აღნიშნულ რე-
ცენზიაზე. ასე, რომ, სამსონის პასუხი დაბე-
ჭდა რეცენზიას გამოქვეყნებიდან 18 წლის
შემდგომ. მაგრამ რაც დიდად ამორ-
ალურია, ამას ადგილი აქვს რეცენზიის
ბატონ პაატას გარდაცვალებიდან 12
წლის გასვლის შემდეგ.

დაკარგული კაცი მთავითვე შეამ-
ჩნევს, რომ ჩვენი "გმირი" დიდ უსმავ-

სიობას სჩადის და ცრუპენტელობს: თითქოს
ამხინად, 1981 წლის ბოლოს და მომდევნო
წლის დასაწყისში ოგი თბილისში არ ყოფი-
ლა და გვიან გაიღო ბნე პაატას რეცენზი-
ის გამოქვეყნება. ამიტომაც პასუხი მხო-
ლოდ 1985 წელს დაიწერა. მაგრამ
საქართველო, მოგვსენებიათ, გუგუშვი-
ლი თვალსაზრისით არაა რუსეთი, რომ
ვინმე მოსკოვულ ავტორზე, ვთქვათ ჩიტაში
ან საბარათსკეში დაწეროს კრიტიკული რე-
ცენზია და ამის თაობაზე ავტორმა მხ-
ილოდ თისი წლის შემდეგ გაიგოს. მე-
ორე, ბატონი პაატა სულაც არ გახლავთ
როგითი ავტორი, რომ მისი გამოსვლა ბე-
რთავან შეუმწვევლი დარწმუნდითყო. მეს-
ამე, მხიელ სამსონიძის პასუხის რბილი
სათაური ფრად დამაქვეყნებელია, რამეთუ
ავტორი აბსოლუტურად მოკლებულია თუ-
ლიუს კისრის ან ნაბილეთის კომპლექსს,
რომ ასეთი ტონით ელაპარაკოს ვინმეს
და მთოქმეტს, ბატონ პაატას. და მთოქმე,
ფაქტია რომ ბატონ პაატას კრიტიკულმა
გამოსვლამ მხიელ სამსონიძე აიძულა
საქართველოს XIX საუკუნის ეკონომიკური
ისტორიიდან გადაბარებულიყო XVIII
საუკუნის პოლიტიკური ისტორიის კვლ-

ევაზე და სადოქტორო დისერტაციის დაც-
ვაც დიდად დააყოვნა.

მაინც დავანტყვავდი და გამოვკითხე
ეურნად "ეკონომისტში" მამხინდელი სარე-
დაქციო კოლეგას წევრები. მათ დამე-
დასტურეს, რომ არაფერი ამის შიგაგას სი-
ნამდვილეში ადგილი არა პქონია, ე.ი.
სამსონიძეს რედაქციაში თავისი პასუხი არ
მოუტანია. ამდენად, მხიელ სამსონიძე, 70
წლის მიტანებული ბერიკაცი — უტფრად
იტყუება. შეგახსენებთ ამასაც, რომ ბა-
ტონ პაატას ბევრი მტერი ჰყავდა და
განაწყენებულ მომავლეს ისინი პასუხს
საიმიწებთ დაუბეჭდადნენ. რასაკვირვე-
ლია, მხიელ სამსონიძის ამგვარი ქოსა-
ტყუალობა — ცრუპენტელობის თაობაზე
საქმეს სასამართლოში ვერ ადმრავ, მა-
გრამ მისი მხილება, საჯაროდ გამოქვეყ-
ბა კი საქაროდ გცანი.

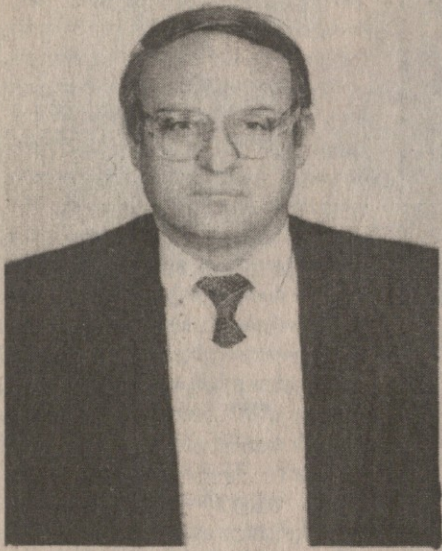
მოგახსენებთ შემდეგსაც. მხიელ სამ-
სონიძე თავისი მედროეობის გამოსობით
დიდ ფავორში იყო ასტონიის ინსტიტუ-
ტის უწინდელ დირექტორთან. ამიტომაც,
1986 წელს ოგი დაიბნა შრომითი კოლექ-
ტივების განყოფილების გამგედ, თუმცა
ამ თემატკისათნ მას არაფერი არ აკე-
შირებდა. ხოლო როცა ეს საბჭოური ყაი-
დის სამეცნიერო უჯრედი გაუქმდა, მის-

თვის სპეციალურად შექმნეს პოსტკომუ-
ნისტური პერიოდის საქართველოს ას-
ტონიის განყოფილება, თუმცა შესაბამის
თემატკაზე მას დრემდე ერთი სტატია-
ც კი არ გამოუქვეყნებია. ჩვენი "გმირი" თავის
სამეცნიერო კარიერას კვლავ წარმატე-
ბით აგრძელებს და ამჯერად ინსტიტუ-
ტის ახალი დირექტორის მზრუნველო-
ბით გახდა საქართველოს უახლესი ას-
ტონიის სექტორის (მოიცავს სამ განყო-
ფილებას) გამგე. ხაზს ვუსვამ, სამეცნი-
რო სექტორი ჩააბარეს კაცს, რომელსაც
შესაბამის პრობლემატკაზე დღემდე ერთი
ბროშურაც კი არა აქვს გამოქვეყნეუ-
ლი. მაგრამ რა არ ხდება იმ ქვეყანაში
და იმ მეცნიერებათა აკადემიაში, სადაც
დაწინაურებისა გადამწყვეტი ფაქტორი
ხშირად მშაბიჭობა და დაქალობა გახ-
ლავთ.

თავის მხრივ ყოველივე ზემოაღნიშ-
ნული ადსტურებს იმას, რომ მოუწედა-
ვად ჩვენი ხელისუფლების ხშირი და ომა-
სიანი განცხადებებისა, ჩვენ სოციალურ-
ფსიქოლოგურად კვლავ ძველ, საბჭოურ-
კომუნისტურ საქართველოში გცხოვრობთ,
რაც ამავე ხელისუფლების, ცხადია, სრული-
ად არ ადარდება.

გურამ ყორანაშვილი.

ბ ა პ ტ ი ს ტ უ რ ი ე ო ნ ფ ე ს ი ა ს ა ქ ა რ თ ე ე ლ ო მ ი

პირებს შორის. აქედან იგი სწრაფად გავრცელდა თვით ინგლისში, ამერიკასა და სხვა ქვეყნებში.

მეცხრამეტე საუკუნის სამოციან წლებში ბაპტიზმი გერმანიიდან რუსეთშიც გავრცელდა. მისი პირველი მიმდინარეობა უკრაინასა და კავკასიაში გავრცელდა, შემდეგ კი სხვა მხარეებშიც. ბაპტიზმის სოციალურ შემადგენლობაში შედიოდა შემდეგული ფენები, ქალაქის წერილი ბურჟუაზია. მათ მომხრეები ჰყავდათ ღარიბ გლეხობასა და მეშინათა ფენებშიც.

დენომინაციის ძლიერმა ორგანიზაციამ, ფართო მისიონერულმა მუშაობამ, რელიგიური სასწავლებლების გახსნამ, სპეციალური კურსების შექმნამ, ჟურნალებისა თუ სხვა ლიტერატურის გავრცელებამ მალე ბაპტიზმი რუსეთის ერთ-ერთ უძლიერეს მიმდინარეობად აქცია. დენომინაციის სათავეში ჩაუდგნენ მდიდარი ვაჭრები, რომლებიც თანხებს არ იშურებდნენ თავისი რჯულთმოძღვრების გავრცელებისათვის.

თანამედროვე სახარებისეული ქრისტიან-ბაპტიზტა ორგანიზაცია თანდათან ჩამოყალიბდა. 1944 წელს ბაპტიზტებს შეუერთდნენ სახარებისეული ქრისტიანები, 1945 წელს ორმოცდაათიანელების ნაწილი, ხოლო 1963 წლიდან მენონიტების ნაწილი. 1961 წელს ბაპტიზმს გამოეყო ე.წ. საინიციატივო ჯგუფები, რომელთაც იმდროინდელი ხელისუფლების მიმართ აშკარად მტრული პოზიცია დაიკავეს.

— როდის იწყებს ბაპტიზმი გავრცელებას საქართველოში?

— ბაპტიზმი საქართველოში XX საუკუნის ბოლოდან ვრცელდება. თავდაპირველად მისი წევრები უმეტესად მალაჩენები — რუსები და უკრაინელები იყვნენ. მეოცე საუკუნის 20-იანი წლებიდან, განსაკუთრებით, კი მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, მის შემადგენლობაში ჩვენ ვხვდებით ადგილობრივ მოსახლეობასაც: ქართველებს, სომხებს, ოსებს. თბილისი იქცა ბაპტიზმის ამიერკავკასიის ცენტრად. ბაპტიზტური ეკლესიები იყო თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, სოხუმში და სხვა ქალაქებსა თუ სოფლებში, წირვა-ლოცვაც სხვადასხვა ენაზე მიმდინარეობს.

— რა უდევს საფუძვლად ბაპტიზტურ რჯულთმოძღვრებას?

— პროტესტანტული სარწმუნოების მიმდევართა ტრადიციის მიხედვით, ბაპტიზტურ რჯულთმოძღვრებას საფუძვლად უდევს საღვთო წერილი. კათოლიციზმისა და მართლმადიდებლობისათვის ძალზე მნიშვნელოვანი საღვთო გადმოცემა და სხვა გვიანდელი თეოლოგიური თხზულებანი მასში მითიანად უარყოფილია.

წარმოდგენა ღმერთზე, ამ კონფესიის თეორეტიკოსთა მსჯელობით, ოთხოდოქსალურია. ისინი აღიარებენ სამების დოგმას და იესო ქრისტეს უფლებას და მაცხოვრობას. მათი წარმოდგენით, ადამიანთა ცხოვრება ორი ნაწილისაგან შედგება: ამ-

ქვეყნიური და იმქვეყნიური ცხოვრებისაგან. აქედან პირველი დროებითი, ხანმოკლე და სწრაფადწარმავალია, მეორე კი მუდმივი და მარადიული. პირველი მხოლოდ მოსამზადებელი ადგილია, მეორე კი — საბოლოო მიზანია.

ვაგრძელებთ საუბარს ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორ, პროფესორთან, საქართველოს ფილოსოფიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსთან ბ-ნ თეიმურაზ ფანჯიკიძესთან, რომელიც გვესაუბრება საქართველოში მოღვაწე სხვადასხვა რელიგიურ ორგანიზაციებზე. ამჯერად გთავაზობთ საუბარს სახარებისეულ ქრისტიან-ბაპტიზტთა დენომინაციაზე.

მისი მოძღვრების მიხედვით ადამიანი დახსნილია ღვთის მადლით, რწმენის მეშვეობით. ამდენად ადამიანი მართლდება არა საქმით, არამედ რწმენით. მაგრამ საქმესაც დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ. ბაპტიზმში, მორწმუნის პირად რწმენასთან ერთად, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება იესო ქრისტეს გამოცხადებას მსხვერპლს. მათ სწამთ იესო ქრისტეს მეორედ მოვლინება და საშინელი სამსჯავრო, რომლის მეოხებითაც მართლმორწმუნენი სამოთხეში მოხვდებიან, ცოდვილნი კი ჯოჯოხეთში?

— ბატონო თეიმურაზ, რით განსხვავდება ბაპტიზმი კათოლიციზმისა და მართლმადიდებლობისაგან?

— კათოლიციზმისა და მართლმადიდებლობისაგან განსხვავებით, ბაპტიზმა მნიშვნელოვნად გაამარტივა თავისი რჯულთმოძღვრება და კულტი, უარყო საღვთო ტრადიცია, უარი თქვა სამღვდლოებაზე, როგორც შუამავალზე ღმერთსა და ადამიანებს შორის და გამოაცხადა საყოველთაო მღვდლობის პრინციპი, რომლის მიხედვითაც ყოველი მორწმუნე მღვდელია. მან მნიშვნელოვანწილად უარი თქვა მდიდრულ წირვა-ლოცვაზე და მის ნაცვლად საბოლოო ეკლესიის თაღვანისკერად პოპულარულ მელოდიებზე რელიგიური პიმენტების გაღობა შემოიღო იონიკის, აკორდონის, ორლანის თუ სხვა ინსტრუმენტების თანხლებით. მართლმადიდებლობისა და კათოლიციზმისაგან განსხვავებით, ბაპტიზმა შეიღო საიდუმლო ორადღე — ნათლობისა და ზიარებამდე დაოყვანა. დენომინაციის რიტუალიდან ძალზე დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ნათობას, რომლის მეოხებითაც მორწმუნე ეკლესიის წევრი ხდება. ბაპტიზტები თავის ხალხს მოწოდებენ ასაკში ნათლავენ, ეს ტრადიცია მათ გადმოტანილი აქვთ მენონიტებისაგან. ასეთ ნავიანებ ნათლობას ისინი იმ მოტივით ამართლებენ, რომ ეს რიტუალი შეგნებულად და ნებაყოფლობით უნდა შესრულდეს და არა მექანიკურად.

ბაპტიზტები მორწმუნეს ნათლავენ ბუნებრივ პირობებში: ოკეანეებში, ზღვებში, მდინარეებში. თუ ასეთი რამ მათ სიახლოვეს არ არის, მაშინ ისინი აკეთებენ ხელოვნურ წყალსაცავს, რომლებსაც ბაპტიზტურა (ბაპტიზტურიზმი) უწოდებენ. ნათლობის შემდეგ მორწმუნეს ეძლევა მონათვლის დამადასტურებელი მოწმობა და თუ იგი სხვა ადგილას გადავიდა საცხოვრებლად, მათს იქაურ

თანამორწმუნეებს უნდა წარედგინოს ეს მოწმობა.

— რა მოეთხოვებათ და რა უკრძალუბათ ამ რელიგიის მიმდევრებს?

— მორწმუნე ბაპტიზტების უპირველეს მოვალეობად ითვლება თავისი რელიგიის გავრცელება. ამ მიმართულებით ისინი აქტიურად მუშაობენ. წელიწადში თითოეულმა მორწმუნემ დენომინაციის უნდა შემატოს ერთი ან ორი ახალი წევრი. ამიტომ შემთხვევითი არ არის, რომ ისინი თავიანთ თავს ადამიანთა სულთა მებადურებს უწოდებენ. ქრისტიანობის

ეს მიმდინარეობა თავისი მრევლისაგან მოითხოვს უარის თქმას თამბაქოს მოწევაზე, სპირტთან სასმელებზე, ისინი ერთმანეთს ძმებსა და დებს უწოდებენ; ამავე დროს ერთმანეთს თვალს ადევნებენ და ცდილობენ გაარკვიონ, რამდენად შეესატყვისება მათი დების და ძმების ქცევა იმ იდეალს, რომელსაც ბაპტიზტები უხატავენ თავიანთ მრევლს. მართლმადიდებლური და კათოლიკური დღესასწაულებიდან ისინი ზეიმობენ: შობას, აღდგომას, ხარებას, ფერისცვალებას, ამაღლებას, სულთმოფენობას. გარდა ამ დღეებისა, მათ აქვთ საკუთარი დღესასწაულებიც, ესაა ერთობის დღე, საკმისი დღე. განსაკუთრებით საზეიმოდ აღინიშნება ნათლობა. ბაპტიზტები მრევლის დაინტერესებისა და ახალი მორწმუნეების შესაძენად აწყობენ სიყვარულის საღამოებს (სერობებს), ქმნიან ახალგაზრდულ ჯგუფებს, აწყობენ საბავშვო ბანაკებს, ფართო ყურადღებას უთმობენ თვითშემოქმედებას და ა.შ.

— ვინ ხელმძღვანელობს ბაპტიზტურ ჯგუფებს?

— ბაპტიზტურ თემს სათავეში უდგას პრესვიტერი, რომელსაც ირჩევენ თემის კრებაზე. იგი, თავის მხრივ, უნდა დაამტკიცოს თემის წინამძღოლმა. სრულდება ხელდების ანუ ხელდასმის რიტუალი. გარდა ამისა, მათ რწმენაში დიდ როლს ასრულებს მართლმადიდებლური და კათოლიკური ზიარების ნაირსახეობა — პურისცემა.

— თქვენ, როგორც რელიგიითმცოდნე-სა და რელიგიური კვლევის ცენტრის ხელმძღვანელს, გქონიათ თუ არა როდესმე ურთიერთობა ბაპტიზტებთან?

— ეს იყო ამ რამდენიმე ხნის წინ, როდესაც “რაფის” ტიპის ათაკიანი მანქანით გორისაკენ გაემგზავრეთ. მანქანაში მძღოლის გარდა ოთხი კაცი ვიჯექით. აქედან ერთი თვით მასპინძელი იყო. სახარებისეულ ქრისტიან — ბაპტიზტთა პრეზიდენტი საქართველოში, ეპისკოპოსი მალხაზ სონღულაშვილი, ორი სტუმარი ინგლისის ოქსფორდის უნივერსიტეტიდან, ღირსი პროფესორი გრენვილ ოვერტონი, პროფესორი, დოქტორი ივანე კონსონი და მე, რომელსაც ქრისტიან — ბაპტიზტთა კონფერენცია პროვინციაში კარგა ხანს არ მენახა.

ჯერ კიდევ თბილისში ყოფნის დროს,

გავრძელება მე-8 გვ.

პოლიტპატიმრები 9 აპრილს თვითმკვლელობით იბუქებიან

2000 წლის 27 მარტს ციხის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში მოშინშილე პოლიტპატიმრებთან შესახვედრად მივიდნენ ადამიანის უფლებათა დაცვის ასოციაციის წევრები. ბატონი გიორგი კერვალიშვილის ხელმძღვანელობით, ასევე ტელევიზიისა და პრესის წარმომადგენლები. მაგრამ პატიმრებთან შესახვედრად მისულები შენობაში არ შეგვიშვეს, რატომღაც თავიანთ სამუშაო კაბინეტებში არ აღმოჩნდნენ (თუ დაიძალ-ნენ) ციხის რესპუბლიკური საავადმყოფოს მთავარი ექიმი, სასჯელთა აღსრულების სამმართველოს უფროსი, გენერალი გივი ყვარელაშვილი, იუსტიციის მინისტრი ბატონი ჯონი ხეცურია, უშიშროების საბჭოს მდივნის მოადგილე ადამიანის უფლებათა დაცვის დარგში ქალბატონი რუსუდანი ბერიძე და ამდენად, პატიმრებთან ჩვენი შეხვედრის საკითხი ვერავინ ვერ გადაწყვიტა. ორიოდ კითხვით მივმართეთ ბატონ გიორგი კერვალიშვილს.

— ბატონო გიორგი, რამდენი კაცი შიმ-

შილობს საავადმყოფოში და რა არის მათი მოთხოვნა?

— აქ, საავადმყოფოში 2 თებერვლიდან შიმშილობს ოთხი პოლიტპატიმარი, რომლებიც პრეზიდენტის არჩევნების დღეს, 9 აპრილს, თავის მოკვლას აპირებენ. ესენია: ბიძინა გუჯაბიძე, მურთაზ ჯალალონია, დათო ბიჭიაშვილი და კახა ჯიჭონია. ეს უკანასკნელი უსინათლოა. ასევე შრომაგასწორების კოლონიებში კიდევ შიმშილობს 27 პოლიტპატიმარი, ხოლო სახლგარეეთ კანონიერი ხელისუფლების 10 წარმომადგენელი. ჩვენ აქ დღეს მოვედით იმისათვის, რომ სოლიდარობა გამოგვეცხადებინა მოშინშილე პოლიტპატიმრებისთვის. მათი შიმშილობის მოთხოვნის ერთ-ერთი პუნქტი თქვენთან, მასმედიის წარმომადგენლებთან შეხვედრაა, მაგრამ არ გვიშვებენ. ვინ იცის, იქნებ ჩვენთან შეხვედრით რაიმე გავლენა მოგვეხდინა მათზე და გადაგვეფიქრებინა თვითმკვლელობა, მაგრამ, როგორც ჩანს, ხელისუფლებას და მის რეჟიმს არც აინტერესებს მათი ბედი. საზოგადოებამ არ უნდა დაუშვას ამ პატიმრების თვითმკვლელობა და ყოველგვარი ზეწოლა უნდა მოახდინონ არსებულ რეჟიმზე. ამ ხელისუფლების ქმედუ-

ბა არ ზის არავითარ ადამიანურ ჩარჩოებში. ჩვენ მოვედით აქ იმისთვის, რომ ერთხელ კიდევ დაინახოს მსოფლიომ და საერთაშორისო ორგანიზაციებმა ის, რომ აქ, საქართველოში, არის საპოლიციო რეჟიმი და ისინი არ უშვებენ პატიმრებთან არც ადამიანის უფლებების დაცვის ორგანიზაციის წარმომადგენლებს და არც მასმედიას. 9 აპრილს პოლიტპატიმრების მხარდასაჭერად მე თვითონ დავიწყებ აქ შიმშილობას.

— ბატონო გიორგი, 9 აპრილს მართლა რომ მოხდეს თვითმკვლელობა, პასუხისმგებლობა ვის დაეკისრება?

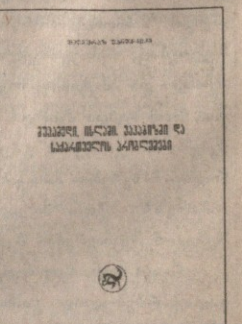
— რა თქმა უნდა, პასუხისმგებლობა დაეკისრება შევარდნაძის რეჟიმს და პენიტენციური სისტემის მესვეურებს.

გახეო “საქართველოს” რედაქცია თანაურბობს მოშინშილე პოლიტპატიმრებს და მოუწოდებს მათ ხელი აიღონ ისეთ განზრახვაზე, რასაც თვითმკვლელობა ჰქვია. ვთხოვთ ხელისუფლებას მეტი ყურადღება გამოიხიოს პოლიტპატიმრების მიმართ და კარგად გაიცნობიერონ ის გარემოება, რომ საზოგადოება ხელისუფლებას ყოველ მის საქცილზე პასუხს მოსთხოვს.

ელეგუჯა ჩხაიძე

საინტერესო წიგნი

იმათ, ვისაც უნდათ ნათელი წარმოდგენა ჰქონდეთ ისლამზე, წინასწარმეტყველ მუჰამედზე, მის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე, ისლამისა და ქრისტიანობის ურთიერთობაზე, კონსტანტინეპოლის დაცემაზე, ისლამურ ფაქტორზე ქართველთა ცხოვრებაში, არცთუ ისე დიდხნის წინ კავკასიაში შემოსულ ვაჰაბიზმზე, მიმდინარე რუსულ-ჩეჩნურ კონფლიქტზე, ევრევეთ წაიკითხონ თეიმურაზ ფანჯიკიძის წიგნი “მუჰამედი, ისლამი, ვაჰაბიზმი და საქართველოს პრობლემები” რომელიც ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოსცა.

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „საქართველო“ №3-4

ამასთან „იასტრებმა“ მისაბმელით ჩამოიყვანა თავისზე 2-ჯერ მეტი წყალწვევის გემი. ყველაზე პატიოსანი საბჭოთა ისტორიკოსები აღიარებენ, რომ მათთვის დღემდის საიდუმლოდ რჩება, თუ რა იყო იმ გემზე; მეორენი მის შესახებ, უბრალოდ არაფერს ამბობენ, სოლო მეზამენი ირწმუნებიან, რომ გემით „რევოლუციურად განწყობილი მეზღვაურთა დესანტი“ ჩამოიყვანეს. თუ საიდანტე განდგნენ ისინი ფრიდრიხსპაფენში – არავინ აზუსტებს. თუმცა არავითარი საიდუმლო აქ არ არსებობს: „იასტრებმა“, შაშხანებთან ერთად, პეტროგრადში ჩამოიტანა გერმანული საველე შეიარაღება. თუ კიდევ ვინმე რჩება იქამდის გულუბრყვილო, რომ ფიქრობდეს, თითქოს იმხელა ქალაქის აღება და კონტროლის ქვეშ აყვანა, როგორც პეტროგრადია, შესაძლო იყოს კოონშტანტიდან „ამური“ ჩამოყვანილი 2000-მდე მეზღვაურით ან სრულიად გაუწვრთნელი მუშათა რაზმებით, რომლებიც, როგორც ახლა ირკვევა-გადატრიალებას მტრულად შეხედნენ, მათთან კამათიც არ ღირს, კი-გარნიზონისა და წესრიგის დამცველი ორგანოების სრული დაშლის შემთხვევისთვის თეორიულად ეს შესაძლებლად ჩანს, მაგრამ ასეთ შემთხვევაშიც კი ბოლშევიკური ხელისუფლება ერთ დღელამისაც ვერ გაუძლებდა, რადგან მეორე დღეს ქალაქს გენერალ კრასნოვის ცხენოსანთა ბრიგადა მოადგა. მანამდის მათ პავლოვსკში და ცარსკოე სელოში პაერში გახსროლილი ორიოდ ჯერით „წითელარმიელები“ გაფანტეს და პულკოვის სიმაღლეზე მხრიდან დედაქალაქისაკენ იწყეს გადაადგილება. ავანგარდში მყოფი ურადლ კაზაკთა ასეული შეეცადა სიმაღლის შეუზღუებელი დაკავებას, მაგრამ უკან დახევა მოუხდათ. ომის ქარცეცხლამ მოვლილი კაზაკთა ოფიცრები „ხელწერით“ სწრაფად მიხედნენ, თუ ვის ჰქონდა სიმაღლეები დაკავებული – გერმანელები! გენერალმა კრასნოვმა მათ არ დაუჯერა და თვითონ გაიდა საბრძოლო დაზვერვაში. ეჭვები გაიფანტა – გერმანელთა ფეხოსნებისა და არტილერიის პეტროგრადისკენ მომავალი გზები გადაკეტილი ჰქონდათ.

გერმანელმა და ავსტრიელმა ჯარისკაცებმა აღვიდად და დიდი სიამოვნებით ჩაახშეს პეტროგრადში სამხედრო სასწავლებელთა აჯანყებები, ხიშტებითა და კარტეხით გაეპატიმრებინათ უბედურ რუს ყმაწვილებს, რომელთა კეთილშობილურ თავგანწირულ სულისკვეთებას შავი ტირანის წინააღმდეგ საერთო ნგრევისა და აპათის პირობებში, მხარი არავინ დაუჭირა.

ლენინმა გადაწყვიტა, 29 ოქტომბერს გერმანული ათასეულების დათვალიერება მოეწყო. „მსოფლიო პროლეტარიატის ბელადის“ ჩანაფიქრით „ინტერნაციონალისტებს“ სახე-

იმო სვლით უნდა ჩაეელოთ სმოლნის საფეხურებზე მდგომი ლენინისა და „მუშურ-გლეხური“ ხელისუ-

პარტიის ოქრო

ანუ ლენინისა და ლენინური საქმეების ჭეშმარიტი არსი.

ფლების თვალწინ. გაუსწორდებოდნენ რა ლენინს, გუშინდელ სამხედრო ტყვედყოფილებს ერთად უნდა ეყვირათ: „გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლუციას!“ რათქმა უნდა – გერმანულად, რომელიც თვით ბელადმა და მისმა გარემოცვამ თითქმის რუსულზე უკეთესად იცოდნენ. მაგრამ კონფუზი მოუვიდათ: ბრწყინვალედ ორგანიზებულმა მწკრივებმა, ჩაუარეს რა რევოლუციის ბელადებს გერმანელთა ბისათვის დამახასიათებელი უზადო, გამოკვეთილი ნაბიჯებით, ხმაშეწოხით შესძახეს: „გაუმარჯოს ვილჰელმ კაიზერს!“, რითაც უზომოდ შეურაცხყოფილ და განაწყენებულ ლენინს აშკარად დაანახვეს განვითარებული მოვლენებისადმი მათი ნამდვილი და სწორი დამოკიდებულება.

მაღე ბრესტის ხელშეკრულება გაფორმდა, რომელიც ითვალისწინებდა სამხედრო ტყვეთა რეპარტაციას (სამშობლოში დაბრუნებას). მაგრამ მას მოყვა გენერალ ფონ ლიუდენდორფის საიდუმლო ბრძანება, რომელიც ავალებდა გერმანელ და ავსტრიელ სამხედრო ტყვეებს ჩამოეყვანებინათ რაზმები ბოლშევიკური მთავრობის მხარდასაჭერად. ბრძანება ისეთნაირად იყო შედგენილი, რომ თითქოს იგი ითვალისწინებდა მსგავს რაზმებში ყოფილ სამხედრო ტყვე ოფიცრებისა და ჯარისკაცების ჩარიცხვისას ნებაყოფლობას. მაგრამ ვინც იცოდა გერმანული არმიის წესები და „მოხალისეთა“ ნაწილების დაკომპლექტების მეთოდები, ეჭვი არ შეპარებია, რომ ამჟამად ეს ფაქტიურად ბრძანება იყო.

მშვიდობის დასამყარებლად ჩამოსულმა, გერმანული მისიის წევრებმა, გენერალმა გულშანდამ და ჩვენთვის უკვე ნაცნობმა პოლკოვნიკმა რუპერტმა სამხედრო ტყვეთათვის განკუთვნილი რამდენიმე ბანაკი მოინახულეს და მათ ამოცანები დაუსახეს. სამშობლოს სამსახურისა და ამასთან, უცხო ქვეყანაში მარცვა-თარეშის შესაძლებლობამ მათი უმრავლესობა აღაფრთოვანა და, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით – როგორც ზღაპრებში ხდება, ჯადოსნური ჯოხის აქნევით ბოლშევიკებმა მიიღეს 300000 გერმანელ და ავსტრიელ ყოფილ სამხედრო ტყვეთაგან შედგენილი, შესანიშნავად ორგანიზებული და გაწვრთნილი არმია. ასეთი ძალის წინააღმდეგ დაპირისპირება იმ დროს არავის შეეძლო. ამ ე.წ. „ინტერნაციონალისტებმა“ თავისი განსაკუთრებული ერთგულება ბოლშევიკებს დაუმტკიცეს ქალაქებში მასიური დაპატიმრებების, გლეხთა აჯანყებების და მუშათა გამოსვლების ჩახშობისას, მათგან აღგენენ ცნობილი „განსაკუთრებული დანიშ-

ნულების ნაწილებს“, სპეცრაზმებს, რომლებიც ებრძოდნენ დეზერტირობას წითელ არმიაში. უცხოტო-

მოსკოვის ქუჩებში დასერილობდნენ; მათთვის მუშაობდა კაზინოები, გამოდიოდა გაზეთები და ვინმეს რაიმეში ეჭვი რომ არ შეპარვოდა, გენერალმა კირხბახმა, ჯერ კიდევ აუკრძალავ გაზეთ „Речь“-ის კორესპონდენტის კითხვას – შესაძლება თუ არა გერმანელთა ჯარების მიერ პეტროგრადისა და მოსკოვის დაკავება? – „ნორდრუ-ლი“ პირდაპირობით ასე უპასუხა: „დიახ, თუ კი ბოლშევიკურ რეჟიმს საშიშროება დაემქერება!“

ამგვარად, 300000 „მეზღვაურ-ინტერნაციონალისტ“, რომლებიც გზადაგზად აღდილობდნენ ნაძირალებს იერთებენ, ეფექტურად უზრუნველყოფდა რუსული სახელმწიფოებრიობის განადგურებას. რაოდენობით ისინი გერმანელთა იმ საოკუპაციო ნაწილებსაც კი სჭარბობდნენ, რომელთა გამოყოფა შეეძლო გერმანელთა სარდლობას ბრესტის ზავით მათთვის მიკუთვნებული ტერიტორიების გასაკონტროლებლად. ეს ძალები დაახლოებით 280000 ადამიანს შეადგენდა და ისინი განლაგებულ იყვნენ 43 ფეხოსანთა და 7 საკავალერიო დივიზიაში, რომლის საარტილერიო პარკი მოიცავდა 108 მძიმე და 1614 საველე იარაღს. 2000-მდე მეზღვაურს კონტროლზე უნდა აეყვანა ყოფილი რუსული ფლოტი, რომლის ძირითადი ნაწილი გერმანელთა ხელში იყო შეკრებილი. ადამიანთა მასებში ფლოტი გელენს-გორფსიდან კონშტანტში წაიყვანა, რითაც ლენინი სრულ იდიოტურ მდგომარეობაში ჩააყენა თავისი პარტნიორების წინაშე, რისთვისაც ის დახვრეტილი იქნა.

ოღესა და მისი მიმდებარე რაიონები დაიკავა ავსტრო-უნგრულმა მე-2 აღმოსავლურმა არმიამ გენერალ ჰემპრმლოვის სარდლობით. ამ არმიის სამი კორპუსის საოკუპაციო შტაბები ოდესაში, ხერსონში და კამენც-პოლოდსკში

განლაგდნენ. გერმანელთა არმია „კიევის“ დაჯგუფებაში გენერალ-ფელდმარშალ ედმუნდსონის სარდლობით (იგი შემდგომ მთელი საოკ-

უპაციო ძალების სარდლად მოგვევლინა) ვეებერთელა ტერიტორია დაიკავა მთელი უკრაინის, ყირიმის, დონის ოლქის, ბელორუსიის სამხრეთი ნაწილისა და საქართველოს განაპირა რაიონების ჩათვლით. ამ არმიის 6 კორპუსის შტაბები განლაგდნენ გომელში, ნოვგოროდ-ვოლინსკში, კიევში, ხარკოვში, ტაგანროგში და სიმფეროპოლში. მათ გარდა ოკუპაციაში მონაწილეობას იღებდნენ მე-8, მე-10 არმიები და საარმიო დაჯგუფება

„დ“, რომელთა შტაბები განლაგებული იყო მინსკში, ლეინსკში, რიგაში, რეველში და ვიბორგში. ჩრდილოდასავლეთის მიმართულების გერმანულ ნაწილებს სარდლობდა ცნობილი გენერალი ფონდერ-გოლც – წარსულში „რკინის გრენადერთა“ დივიზიის მეთაური.

1918 წლის 25 მაისს გერმანელებმა 3000-იანი დესანტი გადასხეს ფინში, ხოლო 10 ივნისს იქნათ თბილისში შევიდნენ. რამდენიმე დღის შემდეგ ბერლინის 58-ე პოლკმა, გადალახა რა ქერხის სურეტი, ტამანი დაიკავა. გეგმაში ჰქონდათ ციმბირის რკინიგზისა და ხივის, ბუხარის, მერვის, თურქესტანის „მიზანშეწონილი ორგანიზება გერმანელთა ინტერესების შესაბამისად“. გერმანელთა ჯარებს პირდაპირ ინდოეთისკენ ეხსენებოდათ გზა. პერსექტივები წარმოადგენდა ახდენის პირას იყო თითქმის განუხორციელებელი ოცნებები. იბადებოდა ახალი მსოფლიო იმპერია, რომლის მსგავსი ნაპოლეონისა კი არ დასიმბრებია, ამასთან ცენტრით არა პარიზში, არამედ ბერლინში. მაგრამ არ ყოფნიდათ ძალები, რათა აეთვისებინათ ბოლშევიკების მიერ გაცემული ყოფილი რუსეთის იმპერიის ყველა რაიონები; დასავლეთის ფრონტის ხორცაკეპმა მანქანამ მთლიანად გამოცალა რეზერვები, ხოლო სახეზე მყოფი 280000 სამხედრო მოსამსახურე ამისათვის აშკარად არასაკმარისი იყო. ფელდმარშალ ეიზენოვს შტაბში ბეერჯერ დააპირეს ბოლშევიკთა მიერ ოკუპირებული ტერიტორიებიდან გაეწვიათ ასიათასობით თავისი ჯარისკაცი, რომლებმაც კაიზერული მუზარდები „ბუდიონოვების“ მსგავს ქუდებზე გაცვალეს. ისინი მით უფრო საჭირონი იყვნენ, რამდენადაც დახვლოვდნენ მარცხისა და კონფუსიკაციაში. მაგრამ მადის დაოკება უწევდათ – გერმანელები ლენინური მე-

თოდებით მოქმედებას ვერ ბედავდნენ. ისინი საკუთარი მეთოდებით მოქმედებდნენ, რომლებიც არ იყო ისე „ბანდიტური“, მაგრამ იყო დაუძინებელ-თანმიმდევრული, და ისინი მათ აუცილებელ შესრულებას მოითხოვდნენ: მხოლოდ 1918 წლის 31 ივლისამდე გერმანელებმა ოკუპირებული ტერიტორიებიდან გაიტანეს 60 მილიონი ფუთი ხორბალი და მისი დამუშავების პროდუქტები, 500 მილიონი ცალი კვერცხი, 2750000 სული რქოსანი პირუტყვი, 1,5 მილიონი ტონა კარტოფილი და ბოსტნეული. გარდა ამისა ინგლისური ბლოკადისაგან დასუსტებულ რეისში გაიგზავნა 35,5 მილიონი ტონა რკინის მადანი, 42 მილიონი ფუთი მარგანეცის მადანი; ყოველთვიურად გადიოდა 300 ვაგონი დარჩეული ხარისხის ხე-ტყე; იგზავნებოდა ჩვრები და ჯართიც კი. გასატანი კიდევ ბევრი რამ იყო.

სეკსტოპოლის დაბომბვამ გერმანული სახაზო კრეისერი „გებენის“ მიერ რუსეთის ომში თურქეთისა და მოკავშირეთაგან რუსეთის თითქმის სრული იზოლირება გამოიწვია, ვინაიდან დაბომბვას მოყვა სრულტყვის ჩაქეცვა. რუსულმა საგარეო ვაჭრობამ საშინელი დარტყმა განიცადა: რუსული ექსპორტი 98%-ით, ხოლო იმპორტი 95%-ით შემცირდა, რაც ერთერთი უმთავრესი მიზეზი იყო რუსეთის სამხედრო გადაჭირებულობისა და მისი საბოლოოდ ჩაძირვისა სისხლსა და ქაოსში. ექსპორტისათვის განკუთვნილი პროდუქცია სამი წლის განმავლობაში საწყობებში ინახებოდა და ბოლოს ყველაფერი გერმანელთა და ბოლშევიკთა მიერ იქნა დატაცებული. „სახომადლო კომპანის გამოგონების დღიდან ერთი საბრძოლო ხომალდის მოქმედებას არა-სოდეს გამოუწვევია ასეთი გრანდიოზული და საშინელი შედეგები, როგორიც გამოიწვია გერმანელთა ხომალდ „გებენის“ მოქმედებამ 1914 წლის ავგისტოს სექტემბერში“ – იგონებდა უინსტონ ჩერჩილი. „გებენის“, რომელსაც მთელი ომის განმავლობაში ნავსადგური კი არა, უბრალო მისადგომიც კი არ გამოუყენებია, რუსული შავი ზღვის ფლოტი დაძაბულ მდგომარეობაში ჰყავდა ჩვენებუდი, ხოლო 1918 წლის ზაფხულში, თითქოს თავისი ტრიუმფის დემონსტრირებას ახდენსო, მივიდა გერმანელების მიერ დაპყრობილ სეკსტოპოლში, სადაც მას მთელი ომის მანძილზე პირველი საპორტო რემონტი ჩაუტარეს – ბაზის მთელი მოწყობილობა გამართულ მდგომარეობაში გერმანელებს გადაეცა და ისინი ფლობდნენ. ყოველივე ამისი წარმოდგენაც კი არავის შეეძლო 1917 წელს!

ბოლშევიკთა მიერ დაპყრობილი ტერიტორიებიდან ასეთივე ნაკადად გადიოდა ეშელონები გერმანიაში. პეტროგრადის პორტში შე-

მოდიოდნენ გერმანული ნავსადგური გემები, შედგენილი ნორვეგიული საიდუმლოდანიშნულების ორთქლმავლები; დანიელ, ამერიკელ, არგენტინელ კერძო მესაკუთრეთა დროშებით აღჭურვილი რაღაც გამოუცნობი სატრანსპორტო საშუალებები; შვეიცარიის „წითელი ჯვრის“ დროშებით აღჭურვილი ცრუ სამედიცინო გემები. ნავსადგური ყრულ იყო ჩაყვრილი საგანგებო ნაწილების მიერ. ზედმეტად ცნობისმოყვარეებს ადგილზე ხვრეტდნენ. ჩრდილოეთის ზღვაში ინგლისელთა შიშით შეპირილი და იქ გამომწვედელი გერმანელთა ფლოტი ბალტიის ზღვაზე ბატონობდა და გადაზიდვებს ხელს უწყობდა. ნაღმებით დატენილი ზღვა (ორივე მხარის მიერ იქ 120000 ნაღმი იქნა ჩაღებული) ძალიან სახიფათო იყო და მხოლოდ უადრესად მნიშვნელოვანი მიზეზები იყო საჭირო, რათა გემის მფლობელებს სატრანსპორტო საშუალებები პეტროგრადის ნახევარმკვდარ ნავსადგურში გაეგზავნათ.

სამაგიეროდ შეუფერხებლად მუშაობდნენ რკინიგზები, რომლებიც „საბჭოებისა და პროლეტარული დიქტატურის რესპუბლიკას“ გერმანიასთან და სკანდინავიის ქვეყნებთან აკავშირებდნენ, გერმანელთა მიერ ოკუპირებული პოლონეთის, ბელარუსისა და ბალტიისპირა ქვეყნების ტერიტორიების გაკლით: რკინიგზის შეუფერხებელი მუშაობის უზრუნველსაყოფად გერმანელები იძულებული იყვნენ ბოლშევიკებისთვის შიქვოდებინათ 50000 ტონა ნახშირი.

1918 წლის 18 აპრილს, ხალაშის, ორშის „სასაზღვრო“ სადგურზე ერთმანეთს შეხვდა ორი მატარებელი: ერთს გეზი მოსკოვისაკენ ჰქონდა და იქ მიჰყავდა გერმანელი ელჩები გრაფ შირბახის მეთაურობით, ხოლო მეორე ბერლინისაკენ მიჰქანებდა „მუშურ-გლეხური ხელისუფლების“ წარმომადგენლებს. ა. იოფეს ხელმძღვანელობით. ა. იოფე 1883 წელს დაიბადა. 1900-იან წლებში იგი მოხვდა ჩვენთვის ცნობილი პაარესის პიპროზური გაულების ქვეშ და გაიარა რა თავისი დიდი მასწავლებლის სკოლა, შესანიშნავად აითვისა საკმაოდ მარტივი ჭეშმარიტება იმის შესახებ, რომ ვიდრე მსოფლიო რევოლუციას მოახდენდნენ, ამისათვის საკმარისი დაგროვება იყო საჭირო. ტროცკისთან, ურიკთან, კოლოდარსკთან და ბაუცკინთან ერთად იოფე წარმოდგენდა პარფუსის გვარდიას ლენინის დროს. 1917 წლის ოქტომბრამდე ის ამყარებდა პირდაპირ კავშირს გერმანელებთან, შემდეგ კი ფაქტიურად ხელმძღვანელობდა „საბჭოთა“ დელეგაციას ბრესტ-ლიტოვსკის მშვიდობიან მოლაპარაკებაზე და ბუნებრივია – სწორედ ის გაიგზავნა ბერლინში, სადაც ყველაფერთან ერთად მას ელოდა შეხვედრა საყვედურ მასწავლებელ პარფუსთან.

რუსულიდან თარგმანა
ზურაბ საგმელმა
(გაგრძელება იქნება)

მე-6 გვერდიდან

საუბარი გეგონდა რელიგიის მდგომარეობაზე მსოფლიოში, ინგლისში, სხვადასხვა დენომინაციებზე, მათ როლზე კაცობრიობის ცხოვრებაში, შემდეგ ეს საუბარი მანქანაში გაგრძელდა, რომლის მთავარი თემა უკვე უშუალოდ არეალზე და ბოლოს ამ დენომინაციის ადგილზე საქართველოში.

ჩემს შეკითხვაზე, თუ რაში მდგომარეობს ბაპტიზმის ძალა, მსოფლიოში პოპულარობის მიზეზი, პროფესორმა გრენელი ოფერტონმა მიპასუხა, რომ ეს ერთობ ძნელი კითხვაა, იგი დიდ დროს და ვრცელ პასუხს მოითხოვს. მაგრამ თუ მოკლედ ჩამოვყალიბებთ, პირველ რიგში ის პრინციპები უნდა გავიხსენოთ, რასაც სახარებისეულ – ქრისტიან ბაპტიტა კონფესია მთლიანად ეფუძნება, ესაა: ბიბლიის ავტორიტეტი, მორწმუნეთა ნათლისღება, საყოველთაო მღვდელთა, ადგილობრივი ეკლესიის ავტონომია, სახელმწიფოს და ეკლესიის გამოჯენა. აქედან გამომდინარე ჩვენს მოძღვრებაში მთავარია მორწმუნეთა უშუალო კავშირი ზეზნაჟისთან, ფიქრი და ზრუნვა ადამიანთა ამქვეყნიურ, სოციალურ პრობლემებზე და ბოლოს ცდა ეკლესიას დაუბრუნოთ ის სურნელი, რომელიც თავდაპირველ ქრისტიანულ ეკლესიას ჰქონდა.

შემდეგი ჩემი შეკითხვა უკვე ტრადიციული იყო, რასაც საქართველოში თავისი მოღვაწეობის საქაღაბებლად ჩამოსულ ყველა არაქრისტიანული დენომინაციის წარმომადგენლებს ეუხებათ სოლმე: თეოლოგისწინაა თუ არა ისინი, თუ როგორ ქვეყანაში მოხედნენ, იცნებენ თუ არა ტრადიციული მართლმადიდებლური ეკლესიის ფუნქციას პატარა ქვეყანაში, მის როლს ქვეყნის ფიზიკური და სულიერი გადარჩენის საქმეში. თეოლოგისწინაა თუ არა იმას, რომ საეკლესიო მანძილზე ქართველობა და ქრისტიანობა (ამ შემთხვევაში მართლმადიდებლობა) იდენტურ (ნებად აღიქმებოდა, რომ იგი მტრული ქვეყნების და ქრისტიანობისადმი დაპირისპირებული რელიგიების გარემოცვაში მოხვედრილი პატარა ქვეყნის მენტალიტეტს, და ბოლოს, იკიან ყოველივე ის, რასაც ქართველობა ექვემდებარება.

ჩემს ამგვარ შეკითხვა-მტკიცებაზე სტუმრებმა საქმით ცოდნა და ინფორმირებულობა გამოამჟღავნეს. ძირითადად დამთმანხმენ საქართველოში მართლმადიდებლობის როლის ამგვარ შეფასებაში, მაგრამ იქვე აღნიშნეს, რომ მათ ესმით ეს პრობლემები, მაგრამ ახლა სხვა დროა, მსოფლიო სხვა პირობებში ცხოვრობს, თანამედროვე, პლურალურ საზოგადოებაში კი, სადაც პიროვნების თავისუფლება პირველ პლანზე იწევს, ადამიანს უნდა ჰქონდეს საშუალება განახორციელოს თავისი უფლებები, აირჩიოს მისთვის შესაფერისი და მისაღები რწმენა, რომ ამ საკითხში არავითარი ძალდატანება არ უნდა იყოს...

ჩემს შენიშვნაზე, რომ ძალდატანება სხვადასხვა სახით შეიძლება იყოს შეფარული, ეკონომიური, პროპაგანდული თუ სხვა, სტუმ-

ბაპტიტისტური ეონფესიის საქართველოში

რებმა მიპასუხეს, რომ ბაპტიტისტებს ეს არ ეხებათ, რადგან ისინი პროზედუტისმს (სხვა სარწმუნოების ან მიმდინარეობების მორწმუნეების გადმობირებას) არ მიმართავენ ამ პასუხზე მე გამედიმა, მაგრამ ამჯერად ადარაფერი მითქვამს...

– ბატონო თეიმურაზ, სინამდვილეში რა ვითარებაა ამ მხრივ საქართველოში?

– როგორც უკვე ვთხარით, ბაპტიტისტური კონფესია საქართველოში აღმავლობის გზაზეა. მორწმუნეთა რაოდენობა აშკარად იზრდება, მათ მოახერხეს რელიგიური სწავლების სათანადო მდგომარეობაზე დაყვანა, ფართოდ გაშალეს პროპაგანდისტული მუშაობა. მართალია, ისინი ირწმუნებიან, რომ არ მიმართავენ პროზედუტისმს, სხვისი სამყაროდან “ცხვირის გატაცება” მათთვის თითქმის მიუღებელია, რომ ბაპტიტური დენომაცია, მათი მტკიცებით, ყველა მიმდინარეობის ეკლესიებთან და მორწმუნეებთან მშვიდობიან თანაარსებობას ქადაგებს. მაგრამ ეს ყოველთვის ასე როდია. ბაპტიტთა რიგების ზრდა ყოველთვის როდის ხდება მხოლოდ ამ მიმდინარეობის მაღიარებელი ოჯახების წევრთა გამრავლების ხარჯზე და ეს, ალბათ, ბუნებრივად არის, რადგან ისინი, როგორც ნებისმიერი რელიგიური მიმდინარეობა, თვლიან, რომ ნაპოვნი აქეთ ყველაზე უფრო ჰქმარებიან და ერთადერთი გზა ხსნისაქენ, ამიტომ, ცდილობენ რაც შეიძლება მეტსა ხალხს იპოვოს და აღიაროს ეს გზა. აქედან გამომდინარე, სადაც არ უნდა იყოს ბაპტიტები, რა მდგომარეობაში და ვითარებაში, ყველგან ცდილობს თავისი მოძღვრების გავრცელებას, ახალი წევრების და თანამაზრებების შეზომარებას.

– რა უწყობს ხელს მათ გამრავლებას მთელ მსოფლიოში?

– ბაპტიტისმის პოპულარობას მთელ მსოფლიოში დასაწყისიდან, ალბათ ის ფაქტიც უწყობს ხელს, რომ ისინი თავისებურად წვეწვენ ეროვნული კუთვნილების საკითხს. მათ ერთიან ორგანიზაციასთან ერთად ეროვნული ნიშნით მკაფიოდ დაჯგუფებული ხალხი. თითოეულ ეროვნების (ან ამ ეროვნების ენაზე მოლაპარაკე ადამიანს) საშუალება აქვს თავის ენაზე შეასრულოს ღვთისმსახურება, იკითხოს რელიგიური ლიტერატურა, მიმართოს მაცხოვარს. ამ მხრივ, საქართველო თვალსაჩინო მაგალითია იმისა, თუ როგორი უნდა იყოს ბაპტიტური ორგანიზაცია მრავალენოვან სახელმწიფოში. საქართველოში არის ბაპტიტთა ქართული, რუსული, სომხური, ოსური ჯგუფები. თითოეულ მათგანს აქვს თანაბარი საშუალება თავის მშობლიურ ენაზე იქადაგოს, შეასრულოს რელიგიური რიტუალები და იკითხოს სათანადო ლიტერატურა. ცხადია, ყოველივე ეს არ გამოირჩევა ამ ჯგუფის ზოგად რელიგიურ იდეალებსა და მისწრაფებებს. საერთო მიზანი კი ღმერთის თაყვანისცემა, მისი პატივისცემა და ადამიანთა სულიერი ხსნაა...

– ბატონო თეიმურაზ,

ბაპტიტებთან თქვენი შეხვედრის შესახებ გავიყვებოდით. კიდევ რა საკითხებზე ისაუბრეთ მათთან?

– ახალ ვითარებაში საქართველოში მოქმედი ყველა არასტანდარტული დენომინაციისათვის ძალზე მნიშვნელოვანია ურთიერთობა ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიასთან. ჩვენი საუბარი ამ თემაზე სტუმრებმა ღიმილით, დასაფლეთში გაერცხლებული ანეკდოტით დაიწვეს, მითხეს – “ვიცი თუ არა მე, რა განსხვავებაა ტერორისტებსა და მართლმადიდებლებს შორის?” ჩემი უარყოფითი პასუხის შემდეგ, მცირეოდენი შეკითხვების შემდეგ, კითხვას თვითონვე უპასუხეს – “ტერორისტებთან მოლაპარაკება და შეთანხმება შეიძლებაო...”

ამ მოკლე, მაგრამ გესლად ანეკდოტში ნათლად ჩანს მათი წარმოდგენა მართლმადიდებლობაზე, როგორც უკიდურეს კონსერვატიულ ძალაზე, რომელთანაც მოლაპარაკება, საერთოს ნახვა ან რაიმეს შეთანხმება ძალიან ძნელია ან თითქმის შეუძლებელია. ის, რასაც მართლმადიდებლები თავის ღირსებად და უპირატესობად თვლიან, კერძოდ, შეუვადერთებლებს იმ მეტყველებებისადმი, რაც მაცხოვარმა, მოციქულებმა და ეკლესიის მამებმა ერთხელ და სამუდამოდ დაგვიტოვეს, მათ მის დამღუპველ ნაკლად მიაჩნიათ.

ეს ყველაფერი მაინც ხუმრობით ითქვა, მაგრამ შემდეგ მათ სერიოზულად გამოთქვეს თავისი შეშოთება მართლმადიდებელი ეკლესიის მხრიდან ბაპტიტთა მიმართ გამოხატული მტრული პოზიციის გამო. მათ, ცხადია, აწუხებთ მართლმადიდებელი ეკლესიის ასეთი დამოკიდებულება, აწუხებთ, რომ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ, ბუერის სხვა არასტანდარტული დენომინაციის მხგავხად, სექტად მოიხსენია, (ცხადია, არ სიამოვნებთ, რომ მართლმადიდებლურ პრესაში მათზე იწერება და ქვეყნდება მასალები როგორც ანტიქრისტიანულ სექტაზე.

– და სინამდვილეში ბაპტიტები არიან თუ არა სექტა?

– ბაპტიტთა მტკიცებით “არ შეიძლება სექტად იწოდებოდეს ის რელიგიური მიმდინარეობა, რომელსაც 100 მილიონამდე ერთმორწმუნე მკაცრად და ფაქტობრივად რომის კათოლიკური ეკლესიის შემდეგ, გავრცელების არეალის მიხედვით, მეორე ადგილი უკავია ქრისტიანულ სამყაროში.” ღვთისმეტყველებაში, გარდა ამისა, განავრცობენ ისინი, “წვენ ტრადიციული ქრისტიანული მოძღვრების ერთგულები ვართ. ის, რაც ქრისტიანობაში მთავარია – სამების დოგმატი, იესო ქრისტეს ღვთაებრიობა, – არის ჩვენი მიმდინარეობის საბირკველი. ასე რომ, ვერც ღვთისმეტყველების მიხედვით და ვერც რაოდენობის მიხედვით სექტად ვერ ვუწოდებთ ჩვენს ეკლესიას. ვერც კარნაკეტიდობაში დავგდებთ ვინმე ბრალს. ჩვენი მორწმუნეები დღემდე იმ ყველა კეთილშეშობაში მონაწილეობენ, რომელიც ღმერთი და ანგელოზები და მოღ-

ტიკურ ცხოვრებაში” – აღნიშნავენ ბაპტიტები.

სხვათა თქმით – ადრინდელ გამოჩენილ ბაპტიტ პოლიტიკურ მოღვაწეთა შესახებ რომ აღარაფერი ვთქვათ, უხერხულია ამერიკის პოლიტიკურ მოღვაწეთა შესახებ პრეზიდენტის კლინტონისა და ვიცე-პრეზიდენტის ელ. გორის (ორივე ბაპტიტისა) სექტანტად გამოცხადება.

მიუხედავად იმისა, რომ თავის გამოსვლებში და ინტერვიუებში ბაპტიტთა ხუცესები არაერთხელ მიუთითებენ, რომ მათ და მართლმადიდებლობას საერთო მიხედავით აქვთ, პირველ რიგში კი ის, რომ გააცნონ ხალხს ღმერთი, ყველაფერი გააკეთონ იმისათვის, რომ ხალხს შორის იყოს მშვიდობა, სიტკბო, სიყვარული, მაგრამ ისინი მაინც თავგამოდებით იცავენ იმ თავისებურებებს, რომლებიც მათ მოძღვრებას გააჩნია. მათი თქმით, ბაპტიტები ძირითადად სახარების შინაარსს ეყრდნობიან, მის ქადაგებას და გარეგნულ მხარეს ნაკლებ ყურადღებას უთმობენ, რადგან ეს უფრო შეესატყვისება თავდაპირველი ეკლესიის სულისკვეთებას. მათივე მტკიცებით, სამოსი, რომელსაც მართლმადიდებელი სასულიერო პირები იცავენ, ისეთია, როგორც ეს ძველ აღთქმაში არის აღწერილი, ხოლო ახალ აღთქმაში ასეთი ტანსაცმელის შესახებ არაფერია ნათქვამი. შესაბამისად, ბაპტიტები ახალი აღთქმის მიხედვით იცავენ.

– ამბობენ, რომ ისინი უარყოფენ ჯვარს და მართლმადიდებლური ეკლესიის მიერ შეტანილ წმინდანებს.

– ბაპტიტები ამბობენ, რომ “წვენ თავყანს ვეცემთ ჯვარს არა – როგორც საგანს, არამედ როგორც ჯვარცმულ იესო ქრისტეს, რადგან სწორედ იესო ქრისტეა მხსნელი და არა ჯვარი. ამდენად, ჩვენ პატივს ვცემთ ჯვარს, მაგრამ არ გავრცელებთ. თითოეულ ჩვენგანს უნდა გვახსოვდეს იესო ქრისტეს მიერ ჯვრიდან ნათქვამი სიტყვები, ვინაიდან ისინი და არა ჯვარია ადამიანის მხსნელი”. საკუთარში, ერთი ახალგაზრდა ბაპტიტის თქმით, ილია ჭავჭავაძის სახელ-მუსეუმში ინახება ის ტყეები, რომლითაც საქართველოს მამა მოკლეს, და განა შეიძლება ეს ტყეები, რომლებიც სიცოცხლე მოუხსნა და დააბლეს საქართველო, თავყანისცემის საგანი გახდეს? “წვენ არც სანთლის დანთებას ვუშლით ვინმეს, – აღნიშნავენ ისინი, – და ღმერთმა დაგვიფაროს იმის მტკიცებისათვის თითქმის ეს ცოდვა. მათეს სახარებაში წერია: “შენა ხარ სანთელი ამა ქვეყნის”. მათი აზრით თითოეული ადამიანი უნდა ანათებდეს სანთელით და იწოდეს სხვათა ბედნიერებისათვის. ისინი უარყოფენ ყველა წმინდანს: ნიკოს, პეტრეს, პავლეს, დედა ღვთისმშობელ მარიამს, როგორც ასეთი, დიდ პატივს მიაკებენ, მაგრამ თავყანს არ სცემენ. მათი აზრით წმინდანების თაყვანისცემა იქნება რჯულის დარღვევა, სადაც ნათქვამია: “მე ვარ უფალი ღმერთი შენი და არა თყვენ

შენა ღმერთი უცხონი, ჩემს გარემუ”. ამ და სხვა განსხვავებებს ბაპტიტთა ლიდერები “მცირეოდენს” უწოდებენ, მაგრამ, სამწუხაროდ ეს “მცირეოდენი” რამ დაუძლეველი და გადაუღებელი ზღუდე შეიქმნა მათ შორის. თავისი კათალიკოსობის პირველ წლებში, თავის ქვეყანაზე შეყვარებული, პატრიოტულად განწყობილი ილია მეორე შეეცადა ერთიანი რწმენის ქვეშ გაერთიანებინა ქართველები, მათ შორის ქართველი ბაპტიტებიც. მაგრამ ეს ცდა, სამწუხაროდ, წარუმატებლად დამთავრდა.

– რატომ ვერ მოხერხდა ეს გაერთიანება?

– როგორც მართლმადიდებლების, ასევე ბაპტიტების მხრიდან მომძღვრებელი რელიგიური დოგმების გამო. მე თვითონ მოწმე ვარ ბაპტიტი მქადაგებლის ბოლღაშვილის გამოსვლისას სიონის ტაძარში, მასხოვს გაუმხატვრები მის გამოსვლაზეც, მაგრამ ერთიან შეხედულებებზე ისინი ვერ მივიდნენ. ეროვნულმა ინტერესმა ამ ვითარებაშიც ისევ უკან დაიხია მძლავრი რელიგიური ფაქტორის წინაშე. სარწმუნოებრივი ნიუანსები მაინც მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა და ეს სრულებითაც არ იყო შემთხვევითი. როგორც შემდგომში პროცესებმა გვიჩვენა, ზედმეტი ერთგულებით რელიგიური დოგმებისადმი სულის ხსნის აუცილებელ პირობად გამოცხადდა, ხოლო მისგან ოდნავი გადახვევა კი მტრულად აღიქმებოდა. არც ერთი მათგანი არ შეუძლია, არ დათმოთ თავისი შეხედულებები. თითოეულმა მათგანმა ახალი აღთქმის დოგმების თავისებური განმარტებითი შემოგოთავაზა და თავისი ინტერპრეტაცია ერთადერთ ჭეშმარიტებად გამოაცხადა.

– რა იქნება მომავალში, რა პერსპექტივები აქვს სახარებისეულ ქრისტიან-ბაპტიტთა მიმდინარეობას საქართველოში?

– ბაპტიტებმა კარგად აუღეს ადგილი იმ ფაქტს, რომ ისინი ადამიანის გონებისა და გულებისათვის დაწვეულ ბრძოლაში წარმატებას ვერ მიაღწევდნენ, თუკი არ დაუახლოვდებიან და შეეჯიუბიან იმ ტრადიციებს, ადამიანს წესებს, ჩვეულებებს, რომლებიც ამა თუ იმ ხალხშია გავრცელებული. ამ მხრივ აღსანიშნავია საქართველოში მათ მიერ გადაღებული ნაბიჯი ადგილობრივი ტრადიციების განხილვისათვის. ასე მაგალითად, სრულიად წარმოუდგენელი იყო ბაპტიტისმის წარმატება ვახსოვდვინის ქვეყანაში, თუკი გამოვიდოდა ყოველგვარი სპირტიანი სასმელის აკრძალვისა და ქართული სუფრის ტრადიციების უგულვებელყოფის მოწოდებით. ამიტომ დენომინაცია, ადგილობრივი პირობების გათვალისწინებით, გარკვეულ დათმობაზე წავიდა. ცხადია, აქ ლითონის დაშვებაზე არ არის საუბარი, მაგრამ ისინი რომ არ უგულვებელყოფენ ქართულ სუფრას, საღვებრძოლებს და მასზე შესრული სასმელიც არ მიაჩნიათ ცოდვად, უკვე ფაქტია. ბაპტიტები ასევე ცდილობენ მეტნა-

კლებად დაიცვან სხვა ტრადიციებიც, რომელიც ჩვენი ხალხისთვის არის დამახასიათებელი. ყოველივე ეს მიზნად ისახავს იმას, რომ ვინც ამ სარწმუნოებას პირველად შეუდგება, ერთბაშად გაუცხოვრებულად არ იგრძნოს თავი. ის ფაქტიც, რომ ბაპტიტებმა თავისი ცენტრალური ეკლესიის თავზე თბილისში ჯვარი აღმართეს, ძალზე ბევრის მთქმელია.

ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად შეიცვალა ბაპტიტთა განათლების დონეც. თუკი ადრე ეს დენომინაცია უმეტესად თვითნასწავლ ენოზოისტებს ეყრდნობოდა, ახლა მათ თანდათანობით ცვლის თეოლოგიურად განსწავლული, უცხო ენათა მცოდნე ხალხი. ამ მხრივ, მარტო სახარებისეულ ბაპტიტთა პრეზიდენტის მალხაზ სონგულაშვილის დასახელებაც იკმარებდა. 1963 წელს დაბადებული ეპისკოპოსი ჯერ კიდევ 1994 წლის 28 ოქტომბერს აირჩიეს პრეზიდენტად, ხოლო 1998 წელს მეორედ. ამჟამად, ოქსფორდში ემზადება სადოქტორო დისერტაციის დასაცავად. აღსანიშნავია, რომ მან თანამედროვე უცხო ენების ცოდნასთან ერთად შესანიშნავად იცის ე.წ. მკვდარი ენები – ძველი ებრაული და ძველი ბერძნული, რომელიც ესოდენ საჭიროა თეოლოგიური მოღვაწეობისათვის. იგი ბიბლიის თანამედროვე ენაზე ამტკველებს ერთ-ერთი ავტორია. ამავე დროს არის მსოფლიო ბიბლიური საზოგადოების წევრი და ცდილობს თავისი აქტიური წვლილი შეიტანოს მოსახლეობის ევანგელისაციის გზაზე. ჩვენში უკვე ცნობილია მის მიერ პოპულარულად გაშლილი ბიბლიური მოთხრობები, რომელშიაც იგი ახალგაზრდა თაობას გასაკებ ენაზე განუმარტავს ძველი აღთქმის შინაარსს. გაშლისავე მხალ აქვს აღთქმის შინაარსიც.

ჩვენ დავიღალეთ კითხვაზე, პრეტებად და რელიგიურ კონფესიებად დაყოფილი საქართველო საგანს. ჩვენ დავიღალეთ რელიგიური შედეგისა და გათიშვლობისაგან, თვით შიდა საკონფესიო ბრძოლებისაგან. რითაც მტერი შესანიშნავად სარგებლობს. ალბათ უკვე დროა, გავცდებით აჯობება გავრთიანებასა და კავშირებს ვივიკროთ...

ამოსაგალი წერტილი ყოველი ჩვენთაგანისათვის ამ საქმეში ალბათ ის უნდა იყოს, თუ ვის და როგორი სარგებლობის მოტანა შეუძლია ჩვენი გატირებული და გაუბეზრებული სამშობლოსათვის, მისი ხალხის გადაარჩენისათვის. საქართველოს საკეთილდღეოდ რატომ არ უნდა ვისარგებლოთ იმ არხებით, რომლებიც თუნდაც ბაპტიტებს გააჩნიათ. სახარებისეულ-ქრისტიან ბაპტიტთა 17 ათასიანი კონფესია საქართველოში წარმოადგენს ძალას, რომელსაც სათანადო ანგარიში უნდა გავუქიოს.

– დიდი მადლობა საინტერესო საუბრისათვის.

გენიკ ჯახიაძე.

გრიშკა ტასუტინი - მეფის ტოტის ჩამოტეხილი სიტყვები...

მეფის რუსეთში მე-20 საუკუნე რასპუტინით დაიწყო და პუტინით ამთავრეს. აქ სახელებში შეიძლება იყოს რაღაც მისტიკურ-ჯადოსნური, რამეთუ "პუტ-პერეპუტე"-ში გზის გასაყარს მოგვაგონებს და ახლაც რუსეთი გზის გასაყარზე დგას და მომავლისათვის როგორ გზას აირჩევს-ვეფირობ, თვითონაც არ იცის ხეირიანად. ვინ იყო გრიშკა(გრიგოლი) რასპუტინი და რატომ იქცევს იგი ასეთ შეუნებელ ყურადღებას თითქმის ერთი საუკუნის შემდეგ? კი, მით უფრო, რომ იგი არ იყო არც სწავლული, არც პოლიტიკური მოღვაწე; იყო ერთი უბრალო და უმეცარი ციმბირელი გლეხი, ღვთის საღმრთო(?) რომელსაც ორი ათეული წლის განმავლობაში ხელში ეჭირა რუსეთის იმპერია და ისე ათამაშებდა, როგორც კრიკალოხანის მძივებს. გრიშკა რასპუტინი იყო ძალზე ეშმაკი და დაუნდობელი, ფიზიკურად ძლიერი სექსუალური მანიაკი, რომელთანაც დიდგვაროვანი ბანოვები თვითონ მიდიოდნენ, მას აბანოში დაჰყვებოდნენ, ყველაფერზე თანხმდებოდნენ და მნიშვნელოვან თანხებს ზეპირად ეხდნენ. რასპუტინი იყო ტობოლსკის გუბერნიის სოფ. პოტოვსკოს ერთი ღარიბი, სრულიად გაუნათლებელი "მუჟიკი", რომელმაც ყველაფერი გამოსცადა პეტერბურგამდე, მეფის კარზე მოხვედრამდე. პეტერბურგში მან ახალი ვენეცია კი არა, ახალი საროსკიპო უფრო შეეფერებოდა სახელად. გრიშკა იყო იმპულსური და უაღრესად რთული ხასიათის არსება. მას აღმოაჩნდა ჰიპნოზური ზემოქმედების მოსაძებნები, რასაც იგი ყოველმხრივ აფიშირებდა და იყენებდა თავისი მზაკვრული მიზნებისათვის. ერთხელ ნიკოლოზ II-ის მინისტრი საზონოვი შეხვდა რასპუტინს, მის გამომდევანს ვერ გაუძლო და შემდეგ ყველას ეუბნებოდა, რომ "რასპუტინმა იგი შოკში ჩაივარდო და არ იცოდა რას აკეთებდა". რასპუტინი დაიბადა 1871 წელს. მე-20 საუკუნის დამდეგს იგი უკვე 30-ოდე წლის იყო და ყველაფერი გამოცდილი ჰქონდა. 16 წლისა არც იყო, როცა უბიწოება დაიკარგა. მამამ იგი ქვრის გზაზე იდგა ტოტისგან გააგზავნა. უკან რომ ბრუნდებოდა, გზაში ერთმა ქალმა გააჩერა და შინ შეიპარტია. ქალმა ცოტა ხნით დარბაზში დატოვა და ორიოდე წუთის შემდეგ შიშველი გამოეცხადა რასპუტინს, რომელმაც ძალზე დააბნია და არ იცოდა რა უნდა ექნა. ქალმა გამოიყვანა მგავლოდროებიდან. მან რასპუტინს ტანისათვის გახადა და ხელი მოხვია. "შემდეგ აღარაფერი მასიო-უყვება რასპუტინი. საღდაც ნეტარების მორეცხი საუკრდოო". აქედან დაიწყო გრიშკის სექსუალური მანიაკობა. იგი ერთ-ერთი უდიდესი სექსპარტიორი გახდა და თავის სოფელში ჩამოაყალიბა თვითმკურნალობა (ხლისტრე) სექსი, რომლის დამატარებელიც (ციმბირში იყო კინძუ რადიკალი. თვითმკურნალები დამით ბნელ თოვსაში აცარებდნენ თავიანთ რიტუალებს, რომლის შესრულებასაც მთლიანად უმჯობესობა და ვისთანაც უნდა შესესრულა კაცობის ანქარებდა და ამახ მათზე ღვთის მადლით გადმოსული სხივით. რასპუტინის ახალ სექსუალურ მერქს და მერქი ხალხი გროვდებოდა. ეს სექსი არ არის გახალისებული, მასში რუსეთში ქალი და კაცი აბანოში ერთად ბანაობენ და რიტუალის შესრულებისას თუ "შიშვლდობდნენ- მერქი რა? რასპუტინის ამბებში პეტერბურგამდეც მოაღწია. ეპისკოპოსმა ილიადორმა, თვითონაც გარყვნილმა და ბილწისტყეობით გათქმულმა, რასპუტინი პეტერბურგში წაიყვანა და გააცნო იქაურთ "მოქმადე" საზოგადოება. კერძოდ, სასულიერო პირი, მოსკოვის სასულიერო აკადემიის რექტორი თეოფანე, რომელიც ამავე დროს იყო მეფის და დედოფლის აღმკურნალო თერაპიის ასულის სულიერი მოძღვარი. მან წარუდგინა რასპუტინი დედოფალს, რომელიც მოიხიბლა და მოიწესხა მისი რაღაც "შინაგანი, სატარერი, ჰიპნოზური ძალის გამო. რასპუტინმა აქ გამოაქვინა თავისი სპირიტუზმი და მაგიური ძალა, რომლებითაც მოიხიბლა მეფე და დედოფალი, მით უფრო, უკვლისწული ალექსეი კემოვლითი იყო ავად და ამ შეხვედრამ იგი თითქმის გამოაყვია და გამოაჯანსაღა. რასპუტინი მოხიბლული იყვნენ მეფის სახლში. გამოსდა ხანი და რასპუტინი უკვე მშვიდდებოდა და პრეტენზიულობას ისევე მეფის კარზე და დედოფალი მთლიანად მისი გავლენის ქვეშ მოექცა და გრიშკის ნებ-ისმიერ სურვილს უსიტყვოდ ახრუდებდა. რასპუტინი უპირავი მოხიბლული მოღვაწეა. ზოგს მინისტრობა უნდოდა, ზოგს თავმჯდომარეობა. "შეიღის განკურნება, ზოგს პარტიის დახმარება და ა. შ. რასპუტინი "ხასიუნდობდა" დედოფალს და საქმეც განარხული იყო. გაიძევა და აფერისტი რასპუტინი, ცხადია, ყველაფერზე გასამრჯელოს თხოვდა, ზოგისათვის ფული, ზოგისათვის კიდევ სხეულობა. ზოგჯერ დედოფალს მის ფრთხილად, ვერუბოვას მოუზახვინდა და როგორი თხოვრაც არ უნდა ყოფილიყო, უხრუდებდნენ, მით უფრო, რომ ვერუბოვას რასპუტინის საკუთრება იყო, რომელთანაც აბანოში დადიოდა და იქ ეწეოდა გარეუხილ საქმიანობას. საერთოდ, რასპუტინს ძალიან უყვარდა აბანოში ქალთმშობლების წაყვანა და ამბობდნენ კიდევც, რასპუტინი იყო უძლიერესი სექსუალური პარტიორი. ყველა ქალი კმაყოფილი ყავდა. დღეს ისიც დაუკრებელია, რომ დედოფალი მისი საყვარელი იყო და რასპუტინს უფლება აქონდა ნებისმიერ დროს შეხულიყო

მის საძინებელ ოთახში, მით უფრო, ნიკოლოზ II-ს ცალკე ოთახში ეძინა და სულაც არ ეჭვით ანობდა. ერთხელ რასპუტინმა, ოდნავ შეზარხ-შეშვლმა, სექსი შესთავაზა დედოფალთან სტუმრად მყოფებს-ანასტასიასა და მილიცას-ნერნოვორის იმპერატორის ქალიშვილებს. დედოფალმა მათ თვალი ჩაუკრა და ისინიც მორწილად გაჰყვნენ რასპუტინს, რითაც ძალზე კმაყოფილი დარჩა ორივე. ერთხელ რასპუტინს, როგორც "ღვთის კაცს" პკითხეს- მოიგებდა თუ არა რუსეთი იაპონიასთან ომს და რასპუტინმა უარით უპასუხა. მეფის კარზე დაუტრიალდა, მაგრამ როცა მისი სიტყვები ახლა იქამეს საბოლოოდ მისი ავტორიტეტი და წინასწარმეტყველება. 1911 წელს რასპუტინი იერუსალიმს ეწვია, - რა თქმა უნდა, დედოფლის ხარჯზე. დედოფალს ისე მოეწონა რასპუტინი- ყოველდღე ტელეგრამებს უგზავნიდა. წმინდა სინოდმა იცოდა, რომ რასპუტინი აფერისტი იყო, ამხელდა კიდევ მას, მაგრამ რას გახდებოდა, დედოფალი და მეფე, ცოლის გავლენით იცავდნენ მას და ვერვინ ბედავდა მისთვის ხელის ხელბას. მინისტრები, გრაფები, ბარონები და სხვები, ვინც კი დედოფალს რაიმე ცუდს ეტყოდნენ რასპუტინზე, ამხელდნენ მას, იგი იკივლებდა- "ტყუილია, ცილისწამებაა, ხელი არ ახლოდ მას, ის ჩემი ალექსის მკურნალია" და ა. შ. რასპუტინს პეტერბურგში დროება და გარყვნილება რომ მოსწყინებოდა, სხვა ადგილს მიაშურებდა. ასე ჩავიდა იგი

მოსკოვში. რომელსაც მასში მდიდარ ვაჭართა ქალაქად თვლიდნენ. აქ ყველაზე მაღალი და ღამისა შენობა იყო ფრანგი მილიონერის ნირენსის ერთ-ერთი გასაყარებელი და ღამისა დისანო აგებულ მადლიურ შენობა. რასპუტინს იგი ძალიან მოეწონა. ერთხელ რასპუტინი ორ ღამისმანათნ ერთად რესტორან "იარ"-ში ქვიფობდა.

იგი ნახევრად შიშველ ქალებს, რომლებიც რიტუალობით მეხლებზე ეჯდა, თავისი სასმისიდან მკერდში ღვთის ახსიდა. ქალები "კისკინებდნენ", მაგრამ უარს არ ეუბნებოდნენ. ამ დროს მასთან მივიდა ვინმე სოსიოვი და რუსეთის შ.ს. მინისტრად გახდომას დახმარება სთხოვა - დიდი ხაფაზის სახლადურად. რასპუტინმა ფულზე უარი განაცხადა, მაგრამ სოსიოვს უთხრა, "აი, მადლიერ შენობას თუ მანქანებს, დაგხმარებო". ეს შენობა რამდენიმე მილიონი მანეთი ღირს, იგი ნირენსისა და ვერანგის ვერ დავითანსებო, მაგრამ რასპუტინი ნაერია საქმეში. დაქვეყნა ნირენსის და ფრანგი თელეგრაფი იყო დიდი საფასურის მიღებით შენობა დაეშენა, რომელიც რასპუტინის გახდა. სოსიოვმა მიიღო და პირებული შინაგან საქმეთა მინისტრობა, რითაც მთელი პეტერბურგი აღაშფოთა. რასპუტინმა კი უკვე ისარგებლა შენობით, იგი მოკლეს (ამაზე კვერთხი) რასპუტინი რაღაც მაგნეტო-ჰმაც ფლობდა. როცა იგი მოსაუბრეს თვალზეში მისწერებოდა მოსაუბრეს თვალზეში ან დაბლა უნდა დაეხარა, ან გვერდზე გაეხედა, მოსაუბრე ვერ უძლებდა მის მომწესხველ პიპნოსს ერთხელ რასპუტინმა თავის ბინაზე შეკრებილ ქალებს თავისი სექსუალური ორგანოს უამრავ წარმომადგენელს დედოფლის მიერ ნარეკარი უხერხულად ეძღვრა აქვინა და დაიქანდა: "მე მასთან სხვადასხვა პიპნებში ყველაფერს ვაკეთებ, რაც მომწერებოდა". ნიკოლოზ მეფეს ყველაფერი უამრავს, მაგრამ იგი არ ენდო თავის ავანტურებს და ადოქრანტს საბდინს დაავადა წერილად გამოეძია ყველაფერი, მანაც დადასტურა. მაგრამ დედოფლის ხარვეზის შემდეგ უნებისყოფი და დიდი პია ნიკოლოზ II-მ არაფერიც არ შეცვალა. რასპუტინი უამრავ ხარჭსა და ფულს ღებებოდა და მათ დიდ ნაწილს ქალებს ახარჯებდა, ნაწილი კი მრავალრიცხოვან ორგანებს ხმარდებოდა, რასაც იგი ბინაზე აწყოდა. იგი ხომ ფრანგული საუკეთესო შამპანურისა და მადერას გარდა არაფერს სვამდა. მადერა კი იმითი უყვარდა, ამბობდა "სექსისთვის მუდამ მზადყოფნაში მესმარება". მან სოფ. პოკროვსკოში ააშენა დიდი ეკლესია, რითაც იქაური მორწმუნეების გული სამუდამოდ მოიგო, ასევე ააშენა დიდი სახლი და აბანო. რასპუტინი 1914 წლის მსოფლიო ომის მოწინააღმდეგე იყო. იგი ეუბნებოდა თქვენ: "არ დაიწყო ომი, თორემ წაგებოდა და მოკლეს დაიღუპებოთ". მაგრამ არ ნათვალეს ეს ხეროზულად, არ დაუჯერეს. როცა პეტერბურგის არეობა, მი-

უხედავად უმკაცრესი ცენზურისა, რასპუტინის საქმეები მთლიანად ამხილა და ეს დედოფალმა გაიგო-კინაღამ ჭკუიდან შეიშალა. მან აკრძალა, დიდი ფულიანი ჯარიმები დაადო და გააუქმა მთელი რიგი გახუტების რედაქციები და რედაქტორები. ამან კიდევ უფრო გაათამაშა რასპუტინი და მისი მოვრალი და სექსუალური ორგანო ახალ სტადიაში შევიდა. რუსეთი გერმანიასთან ომს აგებდა, რუსეთის ჯარი უკან გამობოდა. პეტერბურგში ქაოსი სუფევდა, მინისტრებს ხელთათმანებოთ ცვლიდნენ და არავინ იცოდა როგორ ეშველათ რუსეთისათვის. მთლად აიშვა რეაქციულ-შოვინისტურმა საღმრდელოებამ. სინოდში მექრთამეობა უმადლეს ზენიტზე ავიდა. მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ვინმე შტიურმერი დაამტკიცეს. ეს გერმანული წარმოშობის უმადლესი ხელისუფალი აცოფებდა პეტერბურგის დიდგვაროვან თავადებს და სახელმწიფო მოხელეებს. მათ კარგად უწყობდნენ, რომ ეს რასპუტინის მოწყობილი იყო - დედოფლის-გერმანელი აღისა გესენოკია - დარმშტატსკიას, რუსეთში კი ალექსანდრა ფეოდოროვნად გადარქმეული მეფის მეუღლის მიერ, რომელიც აშკარად გერმანელების ინტერესებს იცავდა და რაც მიამიტ მეფეს არ სჯეროდა. პეტერბურგი კი უკვე "ვულკანზე" იყო, ხოლო რასპუტინი კვლავ სატანისტურ მოვრალ-სექსუალურ ორგანოს აწყოდა და თავის საქმეს "აკვარახტინება", რასპუტინმა დედოფლის საშუალებით რუსული სინოდის უფროსად შავრაზმელი და

ყოვლად გარყვნილი, მექრთამე პიტრინი დაანთენინა. ამით რასპუტინმა რუსული ეკლესიის სათავეებზე ხელში ჩაიგდო. საქმე იქამდე მივიდა, როცა დედოფალი ეკლესიაში ზიარებას იღებდა, მის გვერდით ნიკოლოზ II კი არა რასპუტინი იდგა და ისიც ზიარებას იღებდა. ხოლო როცა ზიარება დამთავრდა, რასპუტინმა გადაიკიცნა დედოფალი, რითაც კიდევ ერთი შტრახი დაამატა ისედაც ატეხილ წარმოდგენულ ათიოტავს. დღეს დადასტურებულია, რომ გერმანიის მუფის კარზე ჰყავდა ორი პირი-ფესიონალი ჯაშუში, ბანკირები - რუბინშტეინი და მირკუსი, რომელთაც რასპუტინი თითო თანხის საფასურად (ცხოვრებს აწლიდა, რომელთაც დედოფლისაგან იღებდა. სოლო დედოფლის ნებისმიერ სამხედრო საიდუმლოს აწვდიდა ქმარი-ნიკოლოზ II, რომელიც მასში ჯარების მოაგროვებდა იყო და ჯარების მოსალოდნელი გააღაფლიდა. წინსვლა-კანდაქვას თუ სხვა დისლოკაციის საიდუმლოებებს დედოფალს ეუბნებოდა. მათ კი მთელი დღე-ღამე უფლები იმუშავებდა ბერდინში. რუსული ჯარი კი აგებდა ომს... ბოლო დროს, როცა ძალზე გაძლიერდა მოქმედი-მოქმედი პეტერბურგისა და მთელი რუსეთში რასპუტინისა და დედოფლის გარშემო: ისინი იმუშავებდნენ გახდნენ თავიანთი საიდუმლო შეხვედრები დედოფლის ფრთხილ-პირებოვას "ოსობნაკში" დაეწინა. ამ დროს ამ ოსობნაკის პოლიციის გენერალ ხიროდონოვის პოლიციელები იცავდნენ და იქ სიტუც ვერ შეფრთხილდებოდა. რუსეთში დამკვიდრდა ირთიული გამოსაქცე: "იმპერატორი მეფობს, დედოფალი მართავს". მაგრამ ყველამ იცოდა, რომ დედოფალს ტანჯავდა უძილობა, ნევროზი, პალუკინაცია, მისტიკური ხილვები და მელანქოლია და ერთ-ერთი გამოხატვა იყო "ღვთიურ რასპუტინთან" კავშირსა და სიყვარულში ხელგაღება.

რაც დამლუკველი იყო რუსეთისათვის. დედოფალი სამხედრო საბჭოს ხელმძღვანელს ესწრებოდა, რომლის შედეგებიც უშუალოდ ცნობილი ხდებოდა ბერდინში. პეტერბურგში უკვე ხმადაღდა ამბობდნენ ბრქვინვალე და ვანიოთი თავადები, რომ რასპუტინი და დედოფალი ამკამად ყველაზე დიდ საშიშროებას წარმოადგენდა რუსეთის იმპერიისათვის. ეხვეწებოდნენ ერთმანეთს, წასულიყვნენ მოგილიოვში, სადაც მთავარი შტაბი იყო და მეფისათვის ყველაფერი დეტალურად მოეხსენებინათ, ნაკარდონდნენ მეფეს ფეხებში და კითხოდა რასპუტინი სამეფო კარისათვის ხამოშობდა. თქმით ყველა დადადებდა, ხოლო ვერავინ ბედავდა "კატეხისათვის ექვსი შეზამს", რომ მეფის გულისწილამ არ დაემსახურებინათ.

მაგრამ ყველაფერს აქვს დასასრული და რასპუტინის ჯერიც დადგა. ეს მოითქმედა სამა კაცმა, 27 წლის თავადმა ფელიქს იუსუპოვმა, რომელიც დაქორწინებული იყო მეფის "შვილზე". მსუთუნაზე ირეხაზე, დიდმა თავადმა, 25 წლის დიმიტრი პავლეს-მე და მონარქისტმა, 50 წლის პურიშველიმ. ე.წ. "მაგი ასეულის" უფროსმა. გუგას ასეთი იყო: იუსუპოვს უნდა ეჩხა რასპუტინი და თავის სასახლეში მოეპარტია ცოლის-ირენას სახელით, რომელსაც კითხვ ნერვული ქიონდა აშლილი და რასპუტინის - ამ "ღვთის კაცის" დალოცვას ხაკირობდა. ირენას სხეულებზე რასპუტინის ნერვები მოუვიდა, იგი ხომ დიდი ხანია (ცილიობა და ირენასთან დაახლოება, ახლა კი თვითონ შემთხვევა კარნახობდა მისი სურვილის შესრულებას - ირენასთან დაახლოებას.

იუსუპოვს დაეთანხმა რასპუტინი და დანიშნულ დროს იუსუპოვმა თვითონ მიიყვანა რას-

პუტინი თავის სასახლეში.

შეთქმულთა მიერ განზრახული იყო რასპუტინის კონიაკის ფუფერში სწრაფმოქმედი შხამის, ციანიდის კალიუმის ჩაყრა და მისი ასე განადგურება. როცა მაგიდას მიუსხდნენ და ირენა არ სჩანდა, რასპუტინმა რამდენიმეჯერ იკითხა - "სადა ირენა?" იუსუპოვი ადგა, ვითომ ირენას მოსაყვანად, შემოსვლისას სთქვა, რომ ირენა ესალავ მოვიდოდა. ამ დროს რასპუ-

ტინმა თავისი საწამლაიანი ხსნისი გადმოკრა. ყველა ელოდა საწამლაის უეცარ მოქმედებას, მაგრამ იგი არ კვდებოდა როგორც ჩანს მის მისცეს მცირე დოზა. ბოლოს რასპუტინმა რაღაც ცუდი იგრძნო, წამოხტა, ოთახში ჩქარა სიარული და ბოყინი დაიწყო, მაგრამ მაინც არ კვდებოდა. მაშინ იუსუპოვმა რევოლვერი ორჯერ დაახალა რასპუტინს, მაგრამ არც ეხლა მოკვდა, იგი ეცა იუსუპოვს და კინაღამ დადარჩო. ვინ იცის რა მოხდებოდა, რომ პურიშველის მისთვის თავში მიიმეხასანთლეს არ ჩაერტყა. იუსუპოვმა ცხელი გაითავისუფლა და კიდევ რამდენიმეჯერ ესროლა რასპუტინს. ეხლა კი ჩაიკცა რასპუტინი. იგი ხალხში გაახვიეს, ეტლში ჩადეს და ნევაში ჩასაგდებად წაიღეს, ეს მოხდა 1916 წლის 30 დეკემბერს, დამით. ნევა გაყინული იყო. რის ვაივავალაბით ყინული ამოტეხეს და რასპუტინი თავით ნევაში ჩაუშვეს. ამბობენ, რომ როცა აგდებდნენ, მან თითქმის "ახ" დაიძახა, რამეთუ კიდევ ცოცხალი იყო, მას ხომ ძალზე ძლიერი ორგანიზმი ჰქონდა. რასპუტინის მოულოდნელი დაკარგვა მეხის გავარდნასათვის გაისმა მთელ პეტერბურგში, მას ძიებდნენ და არავინ იცოდა რა მოხდა, სად დაიკარგა იგი. ბოლოს დედოფლის ოგენებმა შეამჩნიეს ნევის ყინულზე დაგდებული ერთი, რომელიც რასპუტინისა და მისივე და იქ დაიწვეს ძებნა. მალე მისი ფეხი გაიძინდა-იგი ხომ თავით ჩაუშვეს წაღში და დამით სხეული მოეყინა ამოცხელი ადგილს და წელის არ წავიდა, დედოფალს ისტერია მოუვიდა და კინაღამ ჭკუიდან შეიშალა. ფრთხილად ვერუბოვას ძლიერ აჩერებდა, რუსეთის იმპერიის თავიანთსმკმელები გამარჯვებას ზეიმობდნენ, მკვლელებსაც მიაგნეს-გაიგეს ხად სექსპრობა რასპუტინი ბოლოს პრისტავი მივიდა პურიშველისთან, რომელმაც უპასუხა, რომ "მათ მოკლეს კაცი, რომელიც დაღატოვდა რუსეთს". მეფის ბრძანებით და დედოფლის ისტერიულ-შეშვლილი მოთხოვნით დიდი თავადი დიმიტრი პავლეს ძე სარასკოვი, გახსენს გაგზავნეს-რუსული არმიის სამსახურისათვის, თავადი ფელიქსი იუსუპოვი თავის მამულში-კურსკის გუბერნიისა გაგზავნეს, რაც შეეხება პურიშველის-მას უდავლია წონა და გაუქვია ჰქონდა რუსეთის იმპერიაში, როგორც "მაგი ასეულის" ბელადს, რომ მისი მეფეობა ერთდებოდა და მას ვერ შეეხნენ. მაგრამ ეს არც იყო საჭირო, ვინაიდან იგი თვითონ წავიდა გერმანიის ჯართან საბრძოლველად, თქმცა საიდუმლო აგენტი მაინც მოიხივნეს, ეს იყო და ეს! მეფე მერე ვერაფერი მოითქმევდა.

რასპუტინის გვამი დიდის ამბით დაახალაფლებინა დედოფალმა ცარსკოე სელოსთან ახლოს, სადაც ყოველდღე დადიოდა, ცოცხალი ყვავილები მაქონდა და თავდავოყვებით ღოცულობდა. ერთხელ რასპუტინის საფლავზე მთელი კასრი ფეკალური მასა იყო გადასხმული. დედოფალს გული წაუვიდა და მერე დღე-ღამე ბრძანა, რასპუტინის გვამი ამოეთხარათ და საიდუმლო ადგილას გადაესვენებინათ. ასეც მოიქცნენ. მაგრამ ვიღაცის ბრძანებით ახლად დასაფლავებულ რასპუტინს კვლავ ამოთხარეს, მას დიდი რაოდენობის ნავთი გადაასხეს, ფინი დაეარეს და მთლიანად დაწვეს. ვერფლი გაფარეს, საფლავი კი მოწათან გაასწორეს. დედოფალმა კვლავ მთავრობა დაიწყო "მკრეხლობის" ჩამდგნებს და ყველაფერი ბურუსით დაიფარა. იგი უძლიერი იყო! შემდეგ კი ყოველივე რევოლუციამ წაღვეა და მეფე-დედოფალმაც ოჯახით საფლავებში მახრცის ციმბირში, შერეში პპოვს ეპატერინებრთან ახლოს.

რასპუტინის მთელი ცხოვრება და ქმედება ერთერთ ჩამოურეცხავ სირცხვილად რჩება მეფის რუსეთის ხისხლიან და ტრაგიკულ ისტორიაში. რასპუტინზე უამრავი წიგნები დაიწერა და ფილმი დაიდგა. მის მიმართ ინტერესი დღესაც გაუნებელია, როგორც ახი წლის წინათ, რამეთუ იგი იყო ხისაძვლობისა და გარყვნილობის უდიდესი ფენომენი, რომელსაც მსგავსი თითქმის არ გააჩნია.

ანდრო კონიაშვილი.

ქართული და ებრაელი მემოზრების მონაბრძნე...

ჩემი ძვირფასო ჯემალ!

ამდენი წლების განშორების შემდეგ ალბათ გაგიკვირდებათ წერილის მიღება ჩემგან. მაგრამ მე არასოდეს არ მაგიწყრებდა და მასსოვხართ ყოველთვის. ძალიან გამეხარა-

მიხეილ მიხელაშვილი

და რომ მომეხებოდა, დამელაპარაკეთ ხოლმე. ბევრი წლები გავიდა და მომერია თქვენი ნახვის სურვილი. როგორ ხართ მთელი თქვენი ოჯახით, მშობლებით. ნამრავლით. მე ვცხოვრობ ძალიან შორს, ხმელთაშუა ზღვის ნაპირზე, დიდებული მიღწევებით აღიარებულ, ლამაზ და აყვავებულ ქვეყანაში. თუ არა ებრაელები, არც ერთ ხალხს არ შეუძლია შექმნას უდაბნოში ასეთი სიმდიდრე და სილამაზე.

ჩემი ჯემალ, თუ არ ვცდები, მეუღლეს ლამარა ქეია, ტკბილად მოსაუბრე ქალბატონი და გთხოვთ დიდი სიყვარული და თაყვანისცემა გადასცე ჩვენგან. შენ როგორ ხარ, როგორ გამოიყურები, სამუშაო და ხელფასები თუ გაქვთ და თუ გაქვთ. რა სტატუსი გაქვთ სამსახურში და რას მუშაობთ. რას ფლობთ საინტერესოს მედიცინაში. ასევე შეიძლება რას აკეთებენ, უფრო სწორედ რა იციან. მე ყველაფერს აქაური შეხედულებით ვუდგები. აქ ყველა ძლიერია. სუსტი ისობა, ნადგურდება, პერსპექტივა არა აქვს. აქ მხოლოდ ძლიერი იმარჯვებს, აქ არაა პროტექცია, ბიძაშვილობა. მე დიციანს უნდა ამდებოდეს დღევანდელი საერთაშორისო თანამედროვე მიღწევებით ისე, როგორც პიანინოზე, თუნდაც ძილში. მესიამოვნა, რომ გოცამის ქალი, ლეტიცია დეიდა 87 წლისა და ჯანმრთელია. მე არასოდეს დამავიწყდება მისი გამოგზავნილი სატელეფონო, ინდოურების გემო და ნახელოვანი ძვირფასი იყო სოსიკო ბიძია. მათი არ დავიწყებია იყო. ჯამბული როგორ არის თავისი ოჯახით და რას მიაღწია. ეხლა მინდა აგიხსნა, რომ ძალიან მომეხარებოდა ყველანი, ჩვენი ქვეყანა, საქართველო. თბილისის ინსტიტუტი, ამხანაგები, თანაკურსელები და ჯგუფელები. ჩვენი გამოშვების სურათი ყველაზე თვალსაჩინო ადგილზე მაქვს კედელზე ჩემს კლინიკაში და ყოველთვის ეხედავ და გიგონებო. ალბათ წლებმა თავისი გააკეთეს და ძნელია ყველას ცნობადღეს ქუჩაში რომ შემეხვდნენ. ჩემი ჯემალ, მაქვს დიდი თხოვნა ძალიან და გთხოვ შემისრულე. მე მაჯერა, რომ გაქვს ფოტოაპარატი, იყიდე კარგი პლიონკა და ვისაც შეხედუ-

ნენს ნაცნობებს, გადაიღე სურათები და გამოგიგზავნე პლიონკა, მე აქ გავამუშავებ და ყველას გამოგიგზავნით. ან თუ გაქვს ვიდეოაპარატი, გადაიღე ყველანი. სასურველია თუ თითოეულის შესახებ მომწერ მათ მიღწევებზე, თანამდებობებზე, მისამართებზე და ტელეფონის ნომრებიც კი. გაავსე რეკული, ბევრი მოიწერე, ძალიან მონატრებული მაქვს და არ დავიდელები წაკითხვით.

მოიწერე საქართველოს შესახებ, გარდა შეგარდნაძის არაგის არ ვიცნობ. მაქაური გაზეთები არ მოგეწონია, არ არის ტელევიზიაში ქართული გადაცემები. მე ვიცი რომ მანდ ხშირად არის ხოლმე გადაცემები

საცხოვრებლად ავირჩიეთ თელავის სამხრეთი ქალაქი - ბათი-იამი (ზღვის ქალიშვილის ნიშნავს), საკურორტო ქალაქი, ზღვის სანაპირო, დიდებული რესტორან კაფეებით, დიდი სავაჭრო ცენტრებით. მაქედან ლარინგოლოგი ჩამოვედი. ძალიან დიდი შრომა დაგვჭირდა, რომ მიმეღწია ჩემი სტატუსისათვის უკაპიკოდ ჩამოვედით. დავიწყე მაშინ მუშაობა სახ. საავადმყოფოში. პათოლოგიიდან არ გამოვიდოდ. ყველაზე მეტს და ბევრს ვმუშაობდი. ნელ-ნელა კვალიფიკაცია ავიმადლე, ბრწყინვალე ოპერატორი გახდი და ავაგე იმპერია ნაცნობ-მეგობრების. არ გაუწყვი ვუწას და ავირჩიე დევიზი - не имей 100

კაც ვიყიდე. ეხლა 60 წლის რომ გავხდი, გავანებე კლინიკას თავი და მარტო კლინიკაში ვარ ჩემს საკუთარში. აქაც თითქმის 50%-ით შემამცირე მუშაობა. ეხლა ვმოგზაურობთ, ვსვინრობთ, ვერთობით და რა მოთვლის.

ჩემს ვაჟს ზურაბი ჰქვია, თავისი მალაზია აქვს და უძღვება ოჯახს. სამი შვილი ყავს: იციკი, ეთი და მიკი.

ქალიშვილს ელზას - წამყვანი პედაგოგი არის საქთანო სკოლის, მეუღლე ინჟინერი კავს (2 შვილი ჰყავთ, კასინი და ცლილი). ყველანი თავიანთ ბინებში ცხოვრობენ, გადასარევედ არიან მოწყობილები, საკუთარი მანქანებით და ყველა

სიკეთით. შვილებმა ქართული ლაპარაკი იციან, შეილიშვილებმა არა.

ჩემი ძმა ერთი დიდი სამედიცინო დაწესებულების დირექტორია, ერთად ჩამოვივლით. ცოლი ექთანი ყავს და დიდებულია არიან, თავისი კლინიკაც აქვს. ჩემი დის ოჯახი გაბრიდან ამოვიდნენ ომის შემ-

აქ ანახლავდება ძალიან კარგია, არავინ ფიქრობს იმაზე, თუ როგორ მოიპოვოს ზედმეტი კაპიკები. ყველას თვის ბოლოს ხელფასი აქვს. თუ გნებავთ იშოვე რამდენიც გინდა, ძალიან მოწყონიებულია აქ სანალოვო (საგადასახადო) სისტემა, იხდი საშემოსავლოს და დანარჩენი ფულით ივრიალე რაც გინდა.

ყველას აქვს დანახოვანი ბანკი და სადაც უნდა იქ გამოიყენებს.

აქ, ჯემალ, - ყველაფერი კომპიუტერზე არის. არც ერთი ნაგლეჯი ქაღალდი არ არის მაგიდაზე, გარდა ექიმის ბეჭდისა, ისეა აწყობილი, რომ ყველაანარი მიმართულები, წერილები, რეცეპტები ერთი ხელის დაჭერით დაიბეჭდება, ასე რომ ამდენმა ავტომატიზაციამ გადაგვტვირთა, ყოველდღე სიახლეები არის და ვერ ვწევო ამდენ ცვლილებებს.

7 ტელეფონის ნომერი მაქვს ჩემს კლინიკაში. 2 ხელის და რა მოთვლის.

დიდი გასავალია ძალიან, მაგრამ ცოტა ჩვენც გვრჩება და კმაყოფილები ვართ.

ძალიან მაღალ დონეზე ვცხოვრობთ, მაღალი კლასით, დიდ ფუფუნებაში და ყველა ეს კიდევ დიდ დამატებით ხარჯვითან არის დაკავშირებული. ტექნიკური მიღწევები დიდია. წამლებს ნულარ მქონხავთ, იმდენია და იმდენი ხარისხის და ფირმის.

აქ ფული თუ გაქვს, ღმერთი ხარ. თუ გინდა საკუთარი თვითმფრინავი გყავდეს, ვინ დაგიშლის, ესაა, რომ შემოსავლის ნალოვო უნდა გადაიხადო კანონიერად.

ისრაელში სიცოცხლის ხანგძლიერობა მაღალია ძალიან. ქალები 80, მამაკაცები 75. ხალხი ძალიან მდიდრულად ცხოვრობს. დიდებულია თვისებს ამდენ ემიგრანტებს.

თუ რაიმე ორიგინალური იყო, სიმომენტო შევიძინე მანდ. მინდა პატარა ბინაც მქონდეს ქალაქის ცენტრში, პატარა, ვნახოთ.

ჩემი ჯემალ, ძალიან დიდი დრო მოუწია ჩვენს ათვისებს ქვეყანაში, თავიდან დასახლებას, შვილების დასახლებას და დასაქმებას. ჩვენ ხომ სრულიად უპაიკოდ ჩამოვედით და ძნელი იყო. ვინც აქაური იყო, მათ აქ დაიწყეს სწავლა, დასახლება და კარგი გამოვიდა.

გავიგე, რომ მანდ ყველა სიკეთე ყოფილა, სავსეა მალაზიები. ალბათ ნელ-ნელა ცხოვრება გამოსწორდება და ცხოვრება უკეთესი იქნება.

კიდევ გთხოვთ, თუ გაქვთ ფაქსიშელია, გამოგვიგზავნე ნომერი და ხშირად მოგწერავთ.

მინდა დიდი მოკითხვა გადაგვცე ყველას, დიდი კოცნა და სიყვარული. რასაც ძალიან მონატრებული ვარ ამდენი ხნის წამოსული. მთელი ჩემი ოჯახის დიდი მოკითხვა და სიყვარული.

გოკონით ძალიან ბევრს და ბევრს

თქვენი მიხეილ მიხელაშვილი, ახალი გვარი მიხელაშვილი.

საქართველოში ებრაელთა მრავალსაუკუნოვანი ცხოვრების მანძილზე, ამ ორი ხალხის - ქართველთა და ებრაელთა საოცარი მეგობრობის, ურთიერთსიყვარულის, ურთიერთპატივისცემის არაერთი შესანიშნავი მაგალითი შემოგვინახა ისტორიამ. ქართულ ტრადიციებს, ადამ-წესებს შესისხლხორცებულმა ებრაელებმა ეს სიყვარული საგზაოდ გაიყვანა თავიანთ ახალ, ნახევარი საუკუნის წინათ შექმნილ სამშობლოში, ისრაელში და განსხვავებით სხვა ქვეყნებიდან ჩასული ებრაელებისაგან, სათუთად უფროსილდება მას, შეიღებულად შეილიშვილებს გადასცემს მეთრე სამშობლოს, საქართველოს ამბებს და თავისებური მონატრება საოცრად უფორი-აქებს ხელს.

ქართველთა და ებრაელთა ამ დიდი მეგობრობის ურთიერთდასტურია ეს წერილებიც, რომელთაც ქვემოთ ვთავაზობთ მკითხველს და რომელშიც 27 წლის წინათ ისრაელში გადასახლებული მიხეილ მიხელაშვილი საოცარი სითბოთი აღსაყვან წერილს უგზავნის ასევე 27 წლის უნახავ მეგობარს, ჯემალ კურცხალიას. გარდა ურთიერთმოკითხვისა, წერილი იმითაცაა საინტერესო, რომ მეგობრები ერთმანეთს უზიარებენ განვლილი ცხოვრების გზას, თავიანთი ქვეყნების მდგომარეობას და ა. შ.

წერილი თბილისელ მემოზარს ისრაელიდან

ისრაელის შესახებ. ხშირად ეხედებოთ სტუმრებს, ყველა თანამდებობის ხალხს საქართველოდან, უფროსებიდან უმცროსებამდე, ბევრი ჩვენი ოჯახის სტუმრები არიან ხოლმე. ბევრი არის ქართველები, რომელნიც ებრაელები, მათგან ყველაფერი ვიცი, რაც ხდება, რა დღეშია ხალხი და ხელფასები. მესმის, რომ თანდათან პერსპექტიული მონაცემები არის. ვიყავი მანდ 1-2 დღით და ისე გაიარა დრომ, გული დამწყდა, რომ ვერ გნახეთ. ყველას დააბეჭდება მინდოდა და ვერ მოვასწარი. მინდოდა პატარა ბინის ყიდვა, რომ ოდესმე ჩამოვიდოდი სტუმრად. ვისვენებდი ციდალსთან ერთად ბორჯომში, ლიკანში, გული მეტკინა, რომ ასე გამოიყურება. ავიდეთ ლუქსი ნომერი, მაგრამ ხომ იცით მაქაური წესი და მომსახურობა. 90 დოლარს მარტო ოთახებში ვიხდიდით. დანარჩენსაც კი მიხვდებით. ისე განადგურებული ენაზე ბორჯომის ხეობა - გამიკვირდა, სად არის ცნობილი კუთხე. წადვერშიც ავედი და კენხობში ერთი დამსვენებელი იყო. ვინ არის პატრონი. შედარებით ბათუმი ქალაქი კარგად იყო, მაგრამ განყოფილებაში ავადმყოფი არ იყო. რესპუბლიკური საავადმყოფო უპატრონოდ იყო. არ მინდა გული გატკინოთ. ჩემი ყოფილი სახლი სულ გაშავებული გამოიყურებოდა. მეორე თავი მოგაწყინეთ. ისე შეიძლება აქ გადმო-სახლება ახალგაზრდა სპეციალისტების - თუ ებრაული წარმოშობისა არიან. აკეთებენ ყველა საბუთებს და ჩამოდიან, აქ სომხებიც ბევრია რუსებიც.

ეხლა აქურობის შესახებ, ჩემი ჯემალ!

1973 წელს გადმოვსახლდი აქ.

რუბლეი, იმეი 100 друзей. ყველა ეს დამეხმარა კარიერაში. დავეუფლე ენებს, ებრაულს, ინგლისურს. დავეწყეთ აქაურ მედიცინას, წამლებს, გამოკვლევის მეთოდებს, გავეცანით დასავლეთის მედიცინას, რომელიც ძალიან შორს არის მაქაურისაგან, სამედიცინო სტრუქტურას, რომელიც სრულიად სხვანაირია.

ბევრი კარგი საქმიანობის ორგანიზატორი გახდი. ეს ქვეყანა მხოლოდ ემიგრაციაზე არის აგებული, წარმოდგენით, რამდენი ქვეყანა არის, რამდენი ეროვნების ხალხი ჩამოდი და ყველა ენების საბოლოოდ ებრაელ მოქალაქეებად ხდებოდა. სახელმწიფო ამისთვის მომზადებულია, ყველა ჩამოსული ხილია ახლისთვის. სოციალური განყოფილებაში რამდენიც მუშაობს, ყველა სხვადასხვა წარმოშობის არიან. ერთადერთი ხალხი, ვინც თავისი ქვეყნის წევრებად, პატივისცემა ჩამოიტანა, მხოლოდ ჩვენ აღმოვჩნდით. ატრელდა გახეთქები და ტელევიზია საქართველოს ქება-დიდებათ, ქართველი ხალხის სიყვარულზე. ამაღ წინ წასწია საქართველოს სახელი. ჩვენი ხალხი დიდი პატრიოტები გახდნენ და მალე დააწინაურეს.

ცოტა ხანში საავადმყოფოებშიც 0.5 განაკვეთზე გადავედი, ხელფასი დიდი მქონდა, კლინიკაში მუშაობამ იმატა. 0.5 განაკვეთი და 5-6 სახლში მორიგეობით, იცი რას ნიშნავს - თუ მორიგე ექიმს გაუჭირდა, მიიბრუნე, დაეხმარები და წამოხვალ. იშვიათად გეპასიან, ძირითადად ტელეფონით წდება კავშირი. ხელფასი იყო 2000 დოლარამდე. ნელნელა სახლზე ვიყიდე, შეიღებოც დავექორწინე და დაგასახლე ცალცალკე მანქანებს ნულარ მკითხვა. კლინი-

კაც და კარგად მოეწყვენ.

აქ შემოსავალი თუ არის, ძალიან დიდი გასავალიც არის. ვმუშაობთ სხვადასხვა ორგანიზაციებთან კონტრაქტებით.

სანამ 65 წლის გახდებოდა, მაქვს 650 დოლარი პენსია, მერე კიდევ დამატება და საკამარისია. ეს პენსია არის იმ სამსახურიდან, სადაც ვმუშაობდი დიდი ხანი, კლინიკაშიც გვაქვს ჩვენი შემოსავალი.

ეხლა რა გოთხობთ მედიცინის შესახებ. ეს სპეციალობა მოკვდა როგორც შემოსავლის წყარო დასავლეთში. აქ ხელფასები დაბალია, სამუშაო ძალიან ბევრი და ჯობია ყველა სპეციალობა, ყველაზე მეტი ხელფასია ყოველგვარი დაძაბულობის გარეშე. თუ ამას დავუმატებთ იმ გარემოებას, რომ ყველა სასამართლო და საადვოკატო კანტორები ეძებენ შემოსავალს სამედიცინო პერსონალის მიმართ სხვადასხვა სასამართლოებით. ექიმთა დახვეწვა ძალიან გაიზარდა და ყველა ეს არ ამართლებს ამ სპეციალობაში მუშაობის გაგრძელებას.

ალბათ გაიკონტროლეს ისრაელის მედიცინის მიღწევებზე მთელს მსოფლიოში, ყველა თანამედროვე სიახლით. რა სახის ოპერაციებიც გინდა, ყველაფერი კეთდება.

აქ აღამაზი და ყველა მოქალაქე არის დახვეწილი და აქვს უფლება ყველა მომსახურობა მიიღოს უფასოდ. ყველა საავადმყოფოში ყველაფერი კეთდება და ხარისხიანად. თავისებური სისტემა არის მომსახურობის, რომლის აღწერა წერილში ძნელია. მთავარია ყველას აქვს სამედიცინო მომსახურობის უფლება.

ნას ვერ ვახერხებ.

ჩვენს ოჯახში საამაოდ მოგვანია შენი გამოხმაურება; გავგისხენე, მოგვძებნე და სიხარულის ცრემლი მოგვევარე. განსაკუთრებით მინდა აღვნიშნო დედაქმნის სიხარული. იგი უკვე 87 წლის მანძილსაა; ასაკის მიუხედავად საკმაოდ აქტიური, მშვენიერი მოსაუბრე და საზოგადოებისათვის საყვარელი ადამიანია. უყვარს სტუმარი, მეგობრები (მე გვონია ეს შენთვის ახალი არ არის). ჰოდა, შენმა წერილმა, სადაც ივარჩე, რომ მისი გამოგზავნილი სატელეფონო გემო ახლაც მასსოვსო, სიხარულით აღაფრთოვანა ეს დროული ადამიანი. ამასთან დაკავშირებით მინდა გითხრა, რომ არც მე დამივიწყებია ხარა დედისა და ისაკი ბიძის გამოგზავნილი კუპატების და საწებლის გემო.

შენ კარგად გახსოვს ჩვენი დიდი

ოჯახი. მამამე 1970 წელში გარდაიცვალა. ამის შემდეგ ბევრმა დრომ გაიარა. მოგვიყვები ნელა-ნელა, თანამიმდევრულად.

დედაჩემი დიდი ხნის განმავლობაში ემსახურებოდა ხალხის ჯანმრთელობის განმტკიცების საქმეს. ამჟამად პენსიაზეა. ჩემი ძმა, ჯამბული, ოჯახით ჭიათურაში ცხოვრობს. დიდი ხნის მანძილზე მუშაობდა ქირურგად. დაამთურა ქირურგიული ორდინატურა მოსკოვის ვიშნევსკის სახელობის ქირურგიის ინსტიტუტში. ამ ბოლო დროს მუშაობს საავადმყოფოს მთავარ ექიმად. ყავს მეუღლე, უურნალისტი. ვაჟი - ექიმი. ქალიშვილი - ინგლისური ენის სპეციალისტი. სიძე ინჟინერი და ორი შვილიშვილი.

მე თბილისში ვცხოვრობ.

გავრძელება მე-11 გვ

ჩემი კარბო მიშა!!!

შენი წერილი ჩვენს ოჯახში, მართლაც რომ სასიხარულო იყო. ცრემლის კურცხლები მოადგა ყველას (კურცხალი ქართველად ხომ სიხარულის ცრემლია, პოდა აქედან მოდის ჩვენი გვარი კურცხალია).

წავიკითხე შენი წერილი და ჩემს მეხსიერებაში აღსდგა და გაიარა 1956 წლის პირველი სექტემბერიდან, ჩვენი პირველი შეხვედრიდან, თითქმის ყველა დღემ და საათმა. 1969 წელს დავეშორეთ ერთმანეთს. რამდენი წელი გასულა, რაც ერთმანეთს არ შეხვედრივართ, მაგრამ მაინც გავიყვარს ერთმანეთი. ასაკი მოგვცემდა. შენ უკვე შეილიშვილებში ხარ ბედნიერი და გიხარია, რომ შენგან დაწყებული სიცოცხლე გრძელდება შენს შთამომავლობაში. მაღალმა ღმერთმა სულ ჯანმრთელად გამოყოფოს და შენი შთამომავლობა

ჯემალ კურცხალია

ბარათი ებრაელ მემოზარს თბილისიდან

გამარჯვლოს, ჩემო ბიჭო. მეც ველოდები შეილიშვილს და უნდა გითხრა, ძალიან ველაღე, ადარ ვიცი რა ექნა. როდის მოვესწრები? რამდენი დრო სჭირდება თურმე ადამიანის, (და განსაკუთრებით შეილიშვილის) დაბადებას, უფრო სწორად შთამომავლობის მოსწრებას. სიყვარულით და პატივისცემით გავგისხენა დედაქმნა, ქალბატონმა ლეტიციამ. ამ უხუცესმა ადამიანმა, ჩვენი ოჯახის დედაბოძა, დედის გულით და დიდი სიყვარულით დალოცა შენი ოჯახი და მოუღია შენი შთამომავლობა.

წერილში მთხოვ, რომ მოგწერო, რაც შეიძლება მეტი და გავცე პასუხი შენს მიერ დასმულ ყველა კითხვაზე. მეც მინდა ყველაფერი შეგისრულო ჩემო ბიჭო, მაგრამ რა ექნა, ძლიან ველაღე და რასაც ვფიქრობ იმის ქაღალდზე გადატა-

በፍጥነት

არ შემოდიდა და ა. შ. ჰართლავა
გამობრძედილი სამხედროსაგის
ირანდა ქოქელგვარ გაჭირვებას, სიყ
ვარული და სიხარული შემოიტანა
ჩვენს ოჯახში. აჯხარდა შევიდები-
ძოდა ეხლა ერთად ველოდებთ
შეიღობილის გაჩენას გვეყავს ორი
შვილი. ქალიშვილი თამარი -
დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო
კონსერვატორია (მისი კონსერვ
ვოგოვანი, მაგალითად თურნაშ-
ვილი იანა და ენა (აქ იყო მხიადი

P.S. 12 მარტს გვექონდა პატარა შეხვედრა. "შვეიცარიები" შენი ყველაზე უფრო ახლოდგომი კურსის მფლობელია, ბევრი რამ გავისჩვენეთ, შენ ბევრი გვახატებოდა ტელეფონში, კახეტას გამოვარდნებით, ნახევ. არა მგონია არ მოგეწონოს. ყველას ცრემლით გადმოგვივიდა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა
სამინისტროს დაცვის პოლიციის
დეპარტამენტის თავმჯდომარესთან,
პოლიციის პოლკოვნიკ
დავით თოდუასთან
საქ. შსს დაცვის პოლიციის დე-
პარტამენტის თავმჯდომარე, პოლიცი-
ის პოლკოვნიკი დავით ვთინგის ძე
თოდუა დაბ. 1961 წელს უზბეკეთის
გაერთიანება, 1983 წელს დასთავირა
სამხალისის სახელმწიფო უნივერსიტე-
ტს, ქართული ცალმწილობის, შინაგან
საქმეთა ინტენსივში, იუ. შათბის 199-
წლის 8 დეკემბერს.

[illegible]

დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი მზადაა კონკურენტების „სამომოქმედო“

როგორც ცნობილია, შექყანაში
მაშინანერ ნოვთიანობა დაკავთა მდღეს
ტრასაზე შეზადებულ გარკვეულ ხაზურ
ნაზიხებს. ერთ-ერთი ასეთი ხაზურია
აქაინი დღევეტურთი დაკავთა ხა
საზურების შექქნის პერსექტვა, რა
თავისთავად ვაჟაშქის აი დარჯუა
სებულ ხაზიშქეთი მონათხელის დ
შექქნის ქონერეტულ გარემოს
ტრასაზე. ანაჟიკ ვულისმინის ხა
ქანთავდთში ტვანთხუქის რაიფინ
თქვერ გარზნის, ექსთაქურ ვაჟ
თქვერების კო თავისთავად მათქვე
შეზართა ხაჟადის გარზდაჟ. ხაჟადის

რაც შეეხება საქართველოს პრეზიდენტის მომავალ არჩევნებს, ქვეყნისათვის ეს უადრესად საპასუხისმგებლო კამპანია ჩვეურობა მოითხოვს ძალიან სიხრდი მომზადებებს, რათა საქართველოს მოქალაქეებმა მსუდებ ყოთარებაში შესძლეს საკუთარი არჩევნის გაგეობა. ჩვენი მთავლობა გავლავს საზოგადოებასა წესრიგის უზრუნველყოფა და არა ჩვეულების მოთხოვნებს. ჩვენთვის, ამდენად, ჩვენი სურვილია პრეზიდენტის არჩევნების სამართლიანობის უზრუნველყოფა, რაზეც მთავარწესი პრიორიტეტია.

ქსავბნეჲს მანაინდა ღოზაშყდო,
ნანდ ძუღლია

გაზეთი ხელმძღვანელოვს
თავისუფალი კრების
პრინციპებით.
გამოქვეყნებული მასალებზე
კასუს ავტორები აგებენ.